Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 18 (5609). 22 ЯНВАРЬ 1985 й. СЕШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

СОВЕТЛАРГА САЙЛОВЛАР ШАРАФИГА

ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Шу кунларда меҳнат коллективлари Буюк Ғалабанинг 40 йиллигини муносиб меҳнат армуғонлари билан қарши олиш учун астойдил курашмоқдалар. Чунончи, 7-«Мостострой» трестининг 13-кўприк қурилиш отряди бунёдкорлари Чирчиқ дарёси ва халқа йўл узра кўприк ҳамда темир йўл эстакада қурилиши учаскасида Буюк Ғалаба, шунингдек Советларга бўлажак сайловлар шарафига меҳнат беллашувини қизитиб юбордилар.

— Янги техника ва технологиядан, механизмлардан унумли фойдаланиш туфайли кўприксозларимиз ишлаб чиқариш графигидан ўзиб ишлашяпти, — дейди бирлашган касаба союзлари комитети раиси Г. Чусов.—

Участкада меҳнат қилаётган кўприксозлар Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига оширилган социалистик мажбурият олдилар.

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

ЮКСАК ИШОНЧ

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнат коллективлари Ўзбекистон ССР Олий Советига ва халқ депутатлари маҳаллий Советларига ўзларининг энг муносиб вакилларини номзод қилиб кўрсатмоқдалар. Раиса Тарасовна Виприцкаянинг Тошкент экскаватор заводида токарь бўлиб ишлаётганига кўп йиллар бўлди. У коммунистик меҳнат зарбдори, смена топшириқларини мунтазам 20—30 процент ортиғи билан адо этади, шу билан бирга фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқаради. Аммо коллектив ҳурматига сазовор бўлиш учун яхши меҳнат қилишнинг ўзи кифоя эмас, ижтимоий ҳаётда ҳам фаол иштирок этиш лозим. Р. Т. Виприцкая Тошкент шаҳар Советининг депутати сифатида сайловчиларнинг кўпгина наказлари амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшди.

Корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари уни якдиллик билан Ўзбекистон ССР Олий Советига номзод қилиб кўрсатдилар. Улар ўз номзодлари бу ишончни шараф билан оқлашига ишонадилар.

Ишлаб чиқариш пешқадамларига қолганлар ҳам тенглашишга ҳаракат қиладилар. Коллектив беш йилликнинг якунловчи йилига қабул қилган юксак социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқда.

СУРАТДА: Р. Т. Виприцкая.

Т. Каримов фотоси.

24 ФЕВРАЛЬ — СОВЕТЛАРГА САЙЛОВЛАР КУНИ

ХАЛҚНИНГ МУСТАҲКАМ ЖИПСЛИГИ

Мамлакатда ўтказилаётган сайлов кампанияси совет жамиятининг жипслигини намойиш қилмоқда.

Совет кишилари Коммунистик партиянинг ташқи ва ички сиёсатини астойдил маъқуллаб ҳамда қўллаб-қувватлаб, партия чизиб берган режаларни рўёбга чиқаришга, социалистик Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини зарбдор меҳнат билан мустаҳкамлашга, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариб, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишга азму қарор берганликларини изҳор этмоқдалар.

Округ сайлов комиссияларининг мажлислари давом этмоқда. Бу мажлисларда иттифоқдош республикаларнинг Олий Советлари депутатлигига кўрсатилган номзодлар якдиллик билан рўйхатга олинмоқда.

Пойтахтнинг **Первомайский** сайлов округи округ сайлов комиссияси Москва устки трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқувчиси, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Валентина Федоровна Журавлева**ни шу округдан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов Москва областининг **Электросталь** сайлов округидан овозга қўйилишга розилик берди. Округ комиссиясининг мажлисида **Василий Васильевич Кузнецов** шу округдан депутатликка номзод қилиб рўйхатга олинди.

Серпухово юк ташиш автомобиль корхонасининг шофери **Юрий Евгеньевич Галанов** РСФСР Олий Совети депутатлигига Москва областининг **Серпухово** сайлов округидан номзод қилиб рўйхатга олинди.

Москва область **Подольск** шаҳар сайлов округи сайлов комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитетининг секретари **Иван Васильевич Капитонов**ни шу округдан депутатликка номзод қилиб рўйхатга олиш тўғрисидаги қарор бир овоздан қабул этилди.

Владивостокда **Ленин** сайлов округи округ комиссиясининг мажлиси бўлди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси **Виктор Михайлович Чебриков**ни шу сайлов округидан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олиш тўғрисидаги қарор бир овоздан қабул қилинди.

Приморье балиқ саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси ов қуроллари фабрикасининг бригадири **Тамара Павловна Бредова** Приморье ўлкаси **Находка** сайлов округи округ комиссиясининг мажлисида РСФСР Олий Совети депутатлигига номзодликка шу округдан рўйхатга олинди.

Воронежда **Железнодорожний** сайлов округи комиссиясининг мажлисида КПСС Марказий Комитетининг секретари **Михаил Васильевич Зимянин** РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

Воронеждаги 58-ўрта мактабнинг муаллимаси **Валентина Никифоровна Циганкова**ни **Центральний** сайлов округининг округ сайлов комиссияси РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

Тольяттида Куйбишев область **Автозавод** округининг округ сайлов комиссияси мажлиси бўлиб ўтди. Шу округдан КПСС Марказий Комитетининг секретари **Егор Кузьмич Лигачев**ни РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги қарор бир овоздан қабул қилинди.

Куйбишев область **Большая Глушица** сайлов округининг сайлов комиссияси РСФСР Олий Совети депутатлигига «Родина» совхози мелиоратив отрядининг бригадири **Николай Васильевич Дубошин** номзодини рўйхатга олди.

Липецкда **Новолипецк** сайлов округи округ сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб шу округдан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари **Владимир Иванович Долгих**ни рўйхатга олди.

Липецкдаги **Совет** сайлов округининг округ сайлов комиссияси «Промстрой» тресте комплекс бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Анна Сергеевна Дворникова**ни шу округдан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатдан ўтказди.

Новосибирскда **Завод** сайлов округи сайлов комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Комиссия РСФСР Олий Совети депутатлигига КПСС Марказий Комитетининг секретари **Николай Иванович Рижков** номзодини рўйхатга олиш тўғрисидаги қарорни бир овоздан қабул қилди.

Новосибирск область «50-лет Октября» колхозининг сут соғувчиси **Галина Николаевна Тимошенко Тогучи** сайлов округидан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди. Мазкур округнинг сайлов комиссияси мажлисида шундай қарор қабул қилинди.

Ростов-Дондаги **Пролетар** сайлов округининг округ сайлов комиссияси РСФСР Олий Совети депутатлигига шу округдан номзод қилиб КПСС Марказий Комитетининг секретари **Константин Викторович Русаков**ни рўйхатдан ўтказди.

Ростов вертолет ишлаб чиқариш бирлашмасининг фрезерчиси **Таиса Ивановна Штименко Октябрь** сайлов округидан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

Саратовдаги **Завод** сайлов округининг округ сайлов комиссияси мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари **Борис Николаевич Пономарев**ни шу округдан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олиш тўғрисидаги қарор бир овоздан қабул этилди.

Саратов **Ленин** сайлов округи округ сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. РСФСР Олий Совети депутатлигига шу округдан Саратов электр агрегат ишлаб чиқариш бирлашмасининг монтажчиси **Елена Борисовна Скакалина** номзоди рўйхатга олинди.

Ярославлдаги **Киров** сайлов округининг округ комиссияси мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР маданият министри **Петр Нилович Демичев** шу округдан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинсин, деган қарор бир овоздан қабул этилди.

Ярославль техникавий газлама фабрикасининг ип йигирувчиси **Раиса Александровна Кудряшова**ни **Ленин** сайлов округининг округ сайлов комиссияси РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

(Давоми 2-бетда).

ЯКДИЛЛИК БИЛАН

Республикада ўтаётган округ сайловолди кенгашларида Тошкентдаги «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг электр слесари **Анатолий Александрович Легачев**, Тошкент бош кийимлар фабрикасининг тикувчи-мотористи **Ҳабиба Каримовна Баратбоева**, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи штабининг бошлиғи, округ қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари **Юрий Александрович Гусев**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия комиссиясининг раиси **Раҳматулла Ҳамидуллаевич Абдуллаев**, Қашқадарё областидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхозининг бригадири **Сафар Йўлдошевич Абдуолимов**, Наманган шойи газламалар комбинатининг директори **Тўрашхон Жўраев**, Наманган область ижроия комитетининг раиси **Ботирали Жўрабоевич Ҳакимов**, Сурхондарё областидаги Ленин номли совхоз-техникумининг звено бошлиғи **Тўти Юнусова**, Сирдарё область ижроия комитетининг раиси **Иброҳим Қўчқоров**, Охунбобоев номидаги Қўқон тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи **Лобар Акрамовна Ҳасанова**, Ўзбекистон ССР социал таъминот министри **Хосият Ёқубжонова**, Хонқа район партия комитетининг биринчи секретари **Маркс Жуманиёзов**, ёзувчи **Раҳматилла Отақўзиев** (Уйғун), Қорақалпоғистон АССР Мўйноқ районидаги «Амударё» колхозининг балиқчиси **Қувондиқ Исмоилов** Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилганликлари якдиллик билан қўллаб-қувватланди.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар кўрсатиш давом этмоқда.

Сайловолди йиғилишларида қуйидагилар республика давлат ҳокимияти олий органи депутатлигига номзод этиб кўрсатилдилар: 4-Чўпонота сайлов округидан — Тошкент шаҳар Акмал Икромов район партия комитетининг биринчи секретари **Ҳожиакбар Камолович Камолов**, 9-Юнусобод сайлов округидан — Ўзбекистон ССР алоқа министри **Комилжон Раҳимов**, 30-Каттабоғ сайлов округидан — Тошкент кўн-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси **Маҳбуба Акрамовна Азларова**, 51-Ҳамза сайлов округидан—Тошкент шаҳар Ҳамза район партия комитетининг биринчи секретари **Фазлитдин Насриддинович Нажмиддинов**, 143-Дардақ сайлов округидан — Андижон область Қўрғонтепа районидаги «Комсомол» колхозининг механизатори **Иброҳим Нуриддинович Йўлдошев**, 156-Советобод сайлов округидан —«Андижангидрострой» бошқармасининг бошлиғи **Виктор Данилович Медведев**, 191-Жданов сайлов округидан — Жиззахдаги устки трикотаж фабрикасининг бош инженери **Икромжон Илёсович Лутфуллаев**, 192-Арнасой сайлов округидан — Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри **Георг Георгиевич Исаев**, 207-Чимқўрғон сайлов округидан — Фориш район партия комитетининг биринчи секретари **Сарсенбой Есимов**, 240-Энгельс сайлов округидан — Шаҳрисабз район партия комитетининг биринчи секретари **Январь Пўлатович Иноятов**, 287-Шаҳанд сайлов округидан — Наманган область Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон» колхозининг раиси **Пўлатбой Қосимов**, 295-Олмос сайлов округидан — «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори **Шавкат Ниёзов**, 358-Оққўрғон сайлов округидан—Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министри **Ғафур Насриддинович Насриддинов**, 359-Комсомолобод сайлов округидан — Сурхондарё областидаги «Комсомолобод» совхозининг сут соғувчиси **Жамила Жумаевна Мамадалиева**, 361-Термиз қишлоқ сайлов округидан — Термиз район партия комитетининг биринчи секретари **Нормурод Чориевич Норқобилов**, 363-Ангор сайлов округидан — Сурхондарё областидаги «Толимарон» совхозининг директори **Холбой Нориев**, 367-Сурхон сайлов округидан — Сурхондарё область Жарқўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг механизатори **Абдурашид Қаршиевич Ўтаев**, 370-Қумқўрғон сайлов округидан—«Ленин байрағъы» газетасининг редактори **Нузет Абибуллаевич Умеров**, 371-Шўрчи сайлов округидан — Сурхондарё область партия комитетининг иккинчи секретари **Григорий Порфирьевич Стешенко**, 378-Анбарсой сайлов округидан — Сурхондарё область ижроия комитетининг раиси **Рўзи Саманович Эргашев**, 399-Ховос сайлов округидан — Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш-техника таъминоти давлат комитетининг раиси **Мавлон Эгамбердиев**, 419-Мўён сайлов округидан — Фарғона областидаги Ҳамид Олимжон номли совхоз ишчиси **Руқия Ўринбоевна Ҳошимова**, К. Маркс номидаги 422-Сайлов округидан — Фарғона область Қува районидаги Энгельс номли колхоз сут соғувчиси **Маҳбубахон Қамбаралиевна Мўминова**, 426-Сурхтепа сайлов округидан — Ўзбекистон ССР Госпланининг раисининг биринчи ўринбосари **Вадим Игоревич Антонов**, «Партия XX съезди» номли 436-сайлов округидан — Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитетининг раиси **Тен Хай-Гюн**, М. Топиволдиев номли 441-сайлов округидан — Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси **Собир Қурбонов**, 454-Дангара сайлов округидан — Фарғона область ижроия комитетининг раиси **Аҳмадулла Рустамов**, 458-Ленин сайлов округидан — Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари **Юрий Порфирьевич Гудков**, 459-Урганч сайлов округидан — Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти министри **Александр Фадеевич Гаврилов**, 461-Киров сайлов округидан — Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри **Исмоил Ҳакимович Жўрабеков**, 462-Гурлан сайлов округидан — Ўзбекистон ССР автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министри **Абдуҳамид Қаюмович Қаюмов**, 467-Юқорибоғ сайлов округидан — «Правда Востока» газетасининг редактори **Николай Фёдорович Тимофеев**, 473-Хива сайлов округидан — Ўзбекистон ССР енгил саноат министри **Маҳмуд Ҳасанович Қурбонов**.

• «ИРРИГАТОР-85» КЎРГАЗМАСИ ЧОРЛАЙДИ • ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИГА БИНОАН • ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА.

• Ўзбекистон — жаҳон даврасида

ТОШКЕНТДА ХАЛҚАРО КЎРГАЗМА

БУГУН Ўзбекистон ССР савдо-саноат палатасига жаҳоннинг Чехословакия, Италия, Нидерландия, Финляндия, Швеция, Швейцария, ГФР сингари мамлакатларидан хушхабарлар келди.

Уларда бу мамлакатларнинг ирригация ва мелиорация ишлари билан шуғулланувчи фирмалари Тошкент халқаро кўргазмасида экспонатлари билан қатнашиш истагини билдирган.

Шу муносабат билан республика савдо-саноат палатасида мухбиримизга қуйидагиларни маълум қилишди:

Шу йилнинг сентябрь ойида республикамиз пойтахти Тошкентда бўладиган халқаро «Ирригация —85» кўргазмаси ташкил этилади. У асосан «Сув ресурсларини муҳофаза қилиш ва ундан оқилона фойдаланиш воситалари, муҳофаза методлари» масаласига бағишланган. Республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси территориясида ишлайдиган бу тадбирга 22 та мамлакат қатнашиши учун таклифномалар юборилган.

Халқаро кўргазмада Ўзбекистон сув хўжалиги ва мелиорация министрлиги муассасалари, корхоналари, хўжаликлари ҳам фаол қатнашадилар.

• Тошкент—жаҳонга

ЭКСПОРТ БОШЛАНДИ

БУГУН Ўзбекистон бадиий ҳунармандчилик саноат бирлашмаси Иорданияга ўзбек сопол буюмларининг катта бир туркумини жўнатди.

Бу мамлакатга Риштон керамика заводида тайёрланган коса ва бошқа идишлар юборилди.

Шундай қилиб, бирлашма жаҳоннинг турли мамлакатларига бу йилги бадиий буюмларни экспорт қилишни бошлаб юборди. Айни пайтда Тошкент музика асбоблари фабрикасида тайёрланаётган маҳсулотларнинг бир туркуми Италия ва Чехословакияга юбориш учун тайёрланмоқда.

Бирлашма 1985 йилда ер юзидаги бир қатор мамлакатларда бўладиган халқаро кўриклар, кўргазмалар учун ҳам экспонатлар юборади.

• Лойиҳа устахонасида

ЖАМОАТ МАРКАЗИ

БУГУН Тошкент зонал экспериментал лойиҳалаш илмий-тадқиқот институтида замонавий қишлоқ посёлкаси жамоат марказининг типовой лойиҳасини тайёрлаш муддатидан бир ой илгари тугалланди.

Бу—аҳолиси 1400 кишигача бўлган қишлоқ аҳоли пунктида ҳар томонлама турли хил хизмат кўрсатишга мўлжалланган. Унда 250 ўринли клуб, маиший хизмат кўрсатиш устахоналари, алоқа бўлими, 150 квадрат метрли магазин, ошхона, чойхона ва бошқа қулайликлар яратилиши кўзда тутилган. Бир сўз билан айтганда қишлоқ аҳолисининг барча юмуши ана шу жамоат марказида битади. Самарали меҳнат ва дам олиш учун қулай шароит яратилади.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

БУГУН ТОШКЕНТДА:

Экскаватор ремонти заводида биринчи марта «КаМАЗ» юк ташиш машиналарининг двигателларини ремонт қилиш ўзлаштирилди. Ҳозиргача 20 та машинага иккинчи «умр» берилди. Шу йилнинг ўзида 600 та бундай машина ремонт қилиб берилади.

●

«Партия иқтисодий ва социал сиёсатини идеологик таъминлашнинг актуал масалалари» мавзуида илмий-амалий конференция бўлади.

Конференция қатнашчилари шаҳар корхоналари ва муассасаларида иқтисодий ўқувни ташкил этиш тажрибаларини ўртоқлашадилар, меҳнаткашларни ўз-ўзини бошқариш жамоат органлари фаолиятида амалий иштирок этишга тайёрлашда иқтисодий таълим ролининг ошиб бориши ва бошқа масалаларни муҳокама қиладилар.

ОБ-ҲАВО

● Бугун эрталаб соат 11 да Тошкентда 5 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 2 даража совуқ билан 3 даража иссиқ, эртага кундузи 5—7 даража иссиқ бўлади.

• Луқма

МУЗ-ҚОРНИ КИМ КУРАЙДИ?

Қиш қаттиқ келганини ҳатто қора ва ола қарғалар ҳам сезиб, кундузи дала-қирларга жўнайди, кечаси шаҳарда тунайди.

Қор устига қор...

Йўллар яхмалак, йўллар сирпанчиқ. Баъзи жойлар шу қадар яраҳлаб кетганки, ойнанинг кераги йўқ, бемалол сочни тарайверса бўлади. Одамлар йўлларнинг ўтиш жойидан лангари йўқ дарвоздек «қанотни кенг ёзиб», мункиб-гандираклаб ўтишмоқда. Биров-бировни суяган...

Транспорт йўлларини, ўтиш жойларини, йўлкаларни қор-муздардан тозалайдиганлар борми! Бор. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ободонлаштириш Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари О. Хидиров билан суҳбатимиз шу ҳақда бўлди:

— Озод Умарович, шаҳримизда қор курайдиган машиналар борми!

— Бор. Бир юз йигирмата қор курайдиган машинадан ҳар куни 104—111 та машина шаҳар бўйлаб қор тозалашга чиқмоқда.

Афсус, бу қоғоздаги рақамлар эди, холос. Агар юздан ортиқ машина қор тозалаётган бўлса, кўпгина кўчалар чиннидироғ бўлиб кетарди-ку!! Софийский, Усмон Юсупов, Навоий, Қорасарой, Бешёғоч, Ҳамза кўчалари чеккаларида қор уюмлари уюлиб ётибди-ку! Ёлғон бўлмасин, 17 январь куни соат 13 га яқин Ленинград кўчасидан олтита қор курайдиган машина бирваракайига «қувламачоқ» ўйнаётгандек турнақатор бўлиб ўтди. Ўртача кенгликдаги бир кўчани иккита ёки учта қор курайдиган машина топ-тоза қилиб ташласа бўлади-ку!

Қоғоздаги маълумотга қараганда кўчаларга қум сепадиган махсус ихтисослаштирилган 15 та машина ҳар куни чиқаётган экан. Афсус-надоматлар бўлсинки, энг серқатнов йўлларга транспорт хавфсизлигининг олдини олиш учун қум деярли сепилмаяпти. Октябрь колхоз бозоридан Калинин майдонига кўтарилишда машиналар яхмалакдан сирпаниб, гоҳ кучаниб, гоҳ торта-торт бўлиб ётибди. Яхмалак туфайли автобуслар маршрутни 40—50 минут ўрнига бир-бир ярим соатда зўрға босиб ўтяпти, одамлар ишга кеч қолаяпти!..

Озод Умарович яна бир «ўлик» рақамни айткб қолдилар:

Шаҳарни супириш-сидириш, қорларни тозалаш ишлари билан фақат бошқармага қарашли идораларнинг ўзида биринчи сменада 1400—1500, иккинчи сменада 600—700 фаррош қатнашаётган эмиш!..

Э воҳ, шунча фаррош сидқидилдан ишласа кўпгина йўлкалар ёздагидек қуп-қуруқ, топ-тоза бўлиб кетарди-ку! Афсуски, қор билан ҳеч кимнинг иши йўқ, қор эриб музга айлангач, беш-ўн фаррош қўлларига лом олиб машаққат билан ях-музни кўчириб ётишади.

Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий-текшириш институти илмий ходими Т. Ҳасановнинг келтирган маълумотларига қараганда, кечаги қордан кейин муз-яхмалакда йиқилиб шикастланганлар сони янада кўпайган. Агар ўтиш жойларига қум-туз сепилса, йўлкалар қор ёғиши билан тезда тозалаб қўйилса, бундай кўнгилсиз воқеалар юз бермасди.

Келинг, кўча-йўллар чеккасидаги ишхоналарга бир назар ташлайлик. Ленин районидаги «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси, 94, 175-мактаблардагилар бўш вақтларида ўз атрофларидаги кўчаларни қордан тозалашаяпти. Чилонзор районидаги «Средазгазнефтьстрой» трестининг 7-қурилиш бошқармаси ишчилари ҳам ўз атрофларидаги кўчаларни қордан тозалашяпти!

Лекин «Подъёмник» бирлашмаси (директори Е. Чуприн) ўзича антиқа «ташаббус» ўйлаб топганига ҳам куласиз, ҳам куясиз! Улар кўтаринки руҳда махсус механизмлар билан завод ҳовлисидаги қорларни Пролетар, Полторацкий кўчаларига чиқариб ташлашяпти. Ана сизга «ташаббус», ана сизга бирлашманинг кўча ҳисобига «орасталиги»!

Қиш қишлигини қиляпти. Қор вақтида кураб тозалаб турилса, йўллар равон бўлади, кўнгиллар равшан тортади. Бу ишга ҳамманинг бош қўшишини таъминлаш керак. Келинг, ҳаммамиз биргаликда юрадиган йўлларимизни қордан тозалашда иштирок этайлик! Токи, яхмалак жонни халак этмасин!

Т. РАСУЛЕВ.
Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ.

24 ФЕВРАЛЬ — СОВЕТЛАРГА САЙЛОВЛАР КУНИ

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

БАХТИ КУЛГАН АЁЛ

Ўз касбига садоқатли кишилар озмунчами? Татьяна Федоровна ҳам ўзи танлаган касбидан бахт-иқбол топган, шу шарафли касби туфайли элда обрў қозонган аёллардан бири. Унинг касбига фидойилигини шаҳар электр транспорти ходимлари яхши билишади.

Эрта тонг билан биринчилардан бўлиб йўлга чиқувчи «2504» номерли трамвай кўпчиликка маълум. Чехословакиялик вагонсозлар тайёрлаган «Татра—3» типидаги бу замонавий вагон Студентлар шаҳарчаси ва Самарқанд автостанцияси оралиғида ҳамшаҳарларимиз манзилини яқин қиляпти. Шаҳарнинг энг узоқ ҳисобланган ушбу 7-маршрутида ҳар куни 13 та вагон ҳаракат қилиб, 2250 километр йўл босади. Бригада пудрати методи туфайли юқори кўрсаткичга эришиш Татьяна Марченкога ҳамиша завқ бағишлайди.

15 йил муқаддам трамвай бошқариш санъатини Олим Каримовдан ўрганган Т. Марченко ўзи устозлар сафидан ўрин олди. Маршрут машъаллари А. Аҳмедов, К. Собирова ва яна 25 ёш ҳайдовчи ҳам трамвайни авариясиз бошқаришни, намунали интизом ва ахлоқ-одоб андозасини шу Татьянадан олганлар.

Ҳозир илғор трамвай ҳайдовчи янги-янги марраларни кўзлаб меҳнат қиляпти. У бошқараётган вагон ҳамон техника жиҳатидан аъло ишлаяпти. Шу боисдан ҳам у Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига ўтказилган меҳнат беллашувида фаол қатнашди. Татьяна Федоровна меҳнат қилаётган 2-трамвай депоси коллективи эса пландан ташқари салкам 3 миллион йўловчи манзилини яқин қилди. Йўловчилар ташиш таннархи 9 процентга камайди. Энг қувончлиси Татьяна бир миллион километрлик маррани эгаллади.

— Коммунист Татьяна Марченко техникани мукаммал билади. Трамвайга меҳр билан қараш, жорий ремонтни ўз вақтида сифатли ўтказиш билимдон ҳайдовчи эришаётган ютуқларнинг гарови бўлаётир. Татьянанинг ибратли ишларидан ёшлар ўрнак олишяпти, — дейди 2-трамвай депоси директори В. Головченко.

Ҳар куни 700 мингдан зиёд тошкентлик электр транспорти хизматидан фойдаланмоқда. Уларнинг кўпчилигини Хадрадаги 2-трамвай депоси ҳайдовчилари манзилга элтиб қўйишади. Бундай ҳайдовчилар орасида депо «Ҳурмат тахтаси»дан жой олган Татьянанинг турмуш ўртоғи Юрий Марченко ҳамда Ҳаким Содиқхўжаев, Светлана Алексеенко, Валерий Павловлар бор.

Ҳар ким меҳнатига яраша шон-шараф топади. Аҳолига садоқатли хизмати учун Татьяна ҳам шон-шарафга сазовор бўлди. Унга юксак ишонч билдирилди. Шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси коллективи Татьяна Федоровна Марченкони Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди.

Ф. АБДУРАҲИМОВ.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Тошкентдаги «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётган кўплаб ёшлар ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида актив қатнашишмоқда. Ёш ишчи Лилияна Қиёмова мана икки йилдирки, корхонада меҳнат қилиб, ўз ҳамкасбларининг ҳурматини қозонди. КПСС аъзолигига кандидат Л. Қиёмова Тошкент политехника техникумида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олаяпти.

СУРАТДА: беш йиллик зарбдори Л. Қиёмова.

* * *

КПСС XXVII съезди ва Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада Тошкент «Геологоразведка» тажриба-намуна заводининг илғор токари Владимир Попов (суратда) ҳам актив иштирок этмоқда. У стахановчилик ҳаракати бошланганлигининг 50 йиллиги шарафига бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш учун сўз берган. Аҳдига вафодор коммунистик меҳнат зарбдори ўз мажбуриятларини ортиғи билан бажариш учун курашмоқда.

Т. Каримов фотолари.

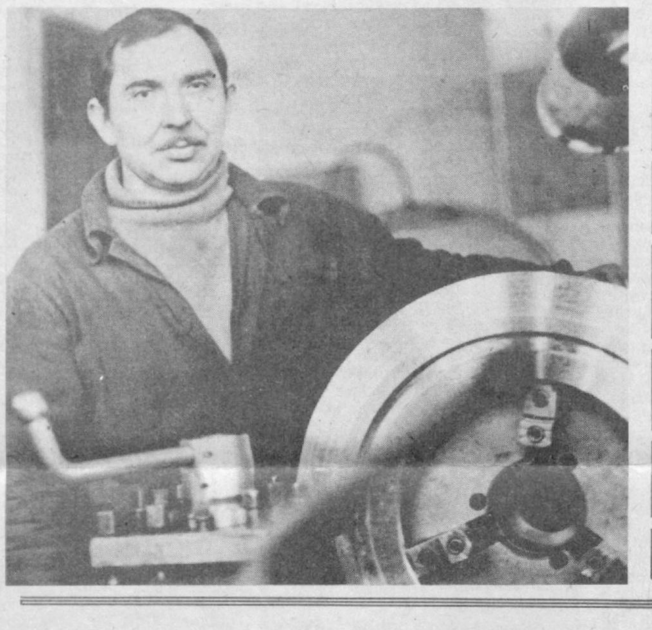

ХАЛҚНИНГ МУСТАҲКАМ ЖИПСЛИГИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Киевдаги **Минск** сайлов округининг округ комиссияси Украина ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб, шу округдан Украина ССР Фанлар академияси Е. О. Патон номидаги электр пайвандлаш институтининг директори, республика Фанлар академиясининг президенти, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик **Борис Евгеньевич Патон**ни рўйхатга олди.

Минскда бўлиб ўтган округ сайлов комиссиясининг мажлисида **Октябрь** сайлов округидан Белоруссия ССР Олий Совети депутатлигига «Интеграл» ишлаб чиқариш-техника бирлашмасининг гальваник ишчиси **Тамара Михайловна Безручко** номзоди рўйхатга олинди.

Толдиқўрғон область **Панфилов** сайлов округининг округ сайлов комиссияси Қозоғистон ССР Олий Совети депутатлигига шу округдан номзод қилиб «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг паррандабоқари **Рашидам Аҳваровна Умурзоқова** номзодини рўйхатга олди.

Грузия ССРдаги **Рухи** сайлов округининг округ сайлов комиссияси мажлисида шу округдан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Эдуард Амвросиевич Шеварднадзе**ни республика давлат ҳокимияти олий органи депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олиш тўғрисидаги қарор бир овоздан қабул қилинди.

Грузия ССР Олий Совети депутатлигига **Земо-Кеди** сайлов округининг округ сайлов комиссияси Земо-Кеди қишлоғидаги колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Арсен Алексеевич Кобандзе** номзодини рўйхатга олди.

Гурган сайлов округи округ комиссиясининг Нефтяние камни шаҳарчасида бўлиб ўтган мажлиси КПСС XXII съезди номли нефть-газ қазиб чиқариш бирлашмасининг нефть ва газ қазиш оператори **Мирзамурад Жалил ўғли Жалилов**ни шу округдан Озарбайжон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олди.

Вильнюсдаги «60-летие Октября» радио ўлчов асбоблари заводининг асбобсоз-слесари **Ромуальдас-Альгирдас Ремигиевич Мацкявичюс Саноат** сайлов округининг сайлов комиссияси мажлисида шу округдан Литва ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

Кишиневдаги **Чернишевский** сайлов округининг округ комиссияси Молдавия ССР Олий Совети депутатлигига шу округдан номзод қилиб Кишинев трактор заводининг қуюв цехи бригадири **Иван Профирович Морар**ни рўйхатдан ўтказди.

Латвия ССР Лимбажи районидаги «Ледурга» колхозининг машинада сут соғиш устаси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Луция Яновна Петерсоне Видрнжи** сайлов округидан Латвия ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди.

Қирғизистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб **Саноат** сайлов округидан М. В. Фрунзе номли Фрунзе қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг электр пайвандчилари бригадири, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Барктабас Жапаров** рўйхатга олинди.

Душанбадаги **Чкалов** сайлов округининг округ сайлов комиссияси мажлисида Н. К. Крупская номли Душанба шойи комбинатининг тўқувчиси **Собоҳат Мирзоражабовна Раҳимова**ни шу округдан Тожикистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги қарор қабул қилинди.

Арманистон ССР Олий Совети депутатлигига **Гарибжанян** сайлов округининг сайлов комиссияси шу округдан Ереван шина заводининг автопокришка йиғувчиси **Самсон Хачатурович Тоноян** номзодини рўйхатга олди.

Ашхободда **Институт** сайлов округининг сайлов комиссияси шу сайлов округидан «Ашхабадхлеб» ишлаб чиқариш бирлашмасининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Эсет Ҳамроева**ни Туркманистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод этиб рўйхатга олиш тўғрисидаги қарорни қабул қилди.

Таллин — **Кадриорг** сайлов округининг округ сайлов комиссияси мажлиси бўлиб ўтди. Эстония денгиз пароходчилиги «Георг Отс» теплоходининг капитани **Юло Артумисиусович Колло** шу округдан Эстония ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатдан ўтказилди.

(ТАСС).

* * *

Тошкент областидаги 107-Гулистон сайлов округи сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг меҳнаткашлари ва бошқа меҳнат коллективлари «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофотининг лауреати Мунаввар Исоқовани Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод этиб кўрсатдилар.

Округ сайлов комиссияси **Мунаввар Исоқова**ни 107-Гулистон сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод этиб рўйхатга олиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

21 январь куни Тошкент область Бекобод районидаги 81-Чаноқ сайлов округи сайловчиларининг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод, Ўзбекистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зулфия Исроилова билан учрашуви бўлиб ўтди.

Депутатликка номзоднинг ишончли вакили — Ойбек номли совхоз директори А. Ибайдуллаев сайловчиларни сайлов куни коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блоки номзоди учун овоз беришга чақириб, Зулфия Исроилованинг ҳаёти, ижодий ва жамоат фаолияти тўғрисида гапириб берди.

Учрашувда Мавлонов номли совхоз касаба союз комитетининг раиси О. Дувлятов, «Октябрь 46 йиллиги» совхозининг экономисти Т. Пак, «Ленинград» совхозининг ишчиси К. Эсонбоева, Ойбек номли 28-мактаб ўқитувчиси Ҳ. Умирлаевлар КПСС билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсати тўла-тўкис қўллаб-қувватланаётганлиги тўғрисида, Бекобод районининг меҳнаткашлари ўн биринчи беш йилликни халқ хўжалигининг барча тармоқларида яхши кўрсаткичларга эришиш билан туғаллашга, КПСС XXVII съездини ва фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 40 йиллигини янги меҳнат ютуқлари билан нишонлашга интилаётганликлари тўғрисида гапирдилар.

З. Исроилова ўз нутқида ўзига билдирилган юксак ишончни совет халқини коммунизм қуриш йўлидан дадил бошлаб бораётган Ленин партиясига бўлган ишонч деб биламан, деди. У республика адиблари ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашаётган ўзбекистонлик барча меҳнаткашлар билан бир сафда бориб, КПСС XXVI съезди қарорларини, СССР Ёзувчилар союзининг юбилей пленумида ўртоқ К. У. Черненко сўзлаган нутқида баён этилган йўл-йўриқларни амалга оширишда зўр ғайрат билан иш олиб бормоқдалар, деди. Улар ўз асарларида КПССнинг раҳбарлик ролини ёрқин ва ҳаққоний акс эттиришга, ишчилар синфини, колхозчи деҳқонларни, халқ зиёлиларини, совет халқларининг қардошларча дўстлигини шарафлашга, совет турмуш тарзи афзалликларини акс эттиришга ҳаракат қилмоқдалар. Республика адиблари халқ учун ижод қилишни, унинг ташвишлари билан яшашни, ёт буржуа идеологиясига қарши актив кураш олиб боришни, социализм ва тинчлик ғояларини қарор топтиришни ўзларининг энг муҳим бурчи деб биладилар.

З. Исроилова халқ билдирган ишончни оқлайман, деб ваъда берди.

Сайловчилар депутатликка номзодга наказлар бердилар.

(ЎзТАГ).

ЖАҲОН КОММУНИСТИК ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДА

«Жаҳон коммунистик ҳаракати» китобининг иккинчи, тўлдирилган нашри босмадан чиқди.

Бир группа олимлар тайёрлаган бу китоб марксча-ленинча революцион назария асослари, жаҳон коммунистик ҳаракатининг стратегияси ва тактикаси билан китобхонларни таништиради. Коммунистик ва ишчи партияларнинг ўнг ва «сўл» оппортунизмга қарши, коммунистик ҳаракатни марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида жипслаштириш учун, империализмга қарши, тинчлик ва социал тараққиёт йўлида курашувчи ягона фронтни вужудга келтириш ҳамда мустаҳкамлаш учун олиб бораётган кураши ёритилади.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти босиб чиқарди.

(ТАСС).

ЭКОЛОГИЯ УСТИГА ЭКОНОМИЯ

Гродно «Азот» бирлашмасида ишлаб турган қурилма бир йил ичида оқинди сувдан ўнлаб тонна ғоятда қимматли химиявий хом ашё ажратиб олди. Тозаланган сув энди такрорий фойдаланиш учун цехларга қайтарилмоқда.

Белоруссия университетида шундай технология таклиф қилинди. Бу ерда целлюлоза-қоғоз ва химия комбинатларидаги ишлатилган сувни зарарсизлантириш янги усуллари ишлаб чиқилмоқда. Олимлар оқинди сувни радиация воситасида ишловдан ўтказишдан катта умид кутмоқдалар. Тезлатилган электрон ва гамма нур таъсирида заҳарли ва органик моддалар парчаланиши, касал юқтирувчи микроорганизмлар қирилиши ҳамда муаллақ зарралар тезроқ чўкиши аниқланди. Тадқиқотчилар нур бериш режимларини амалда текшириб чиқдилар. Натижалар янги усул одамга хавфсиз эканлигини кўрсатди. Унга кетадиган ҳаражатлар жуда оз — бир куб метр сувга бир неча тийиндан тўғри келади.

Д. ПАТИКО,
ТАСС мухбири.

• ЛУҚМА

«СУРАТИНГ ЙЎҚОЛДИ, УКАЖОН!..»

«Ҳайвонот боғи»га одамлар нимага боришади! Ёлдор арслонни, патлари камалак товусни ва яна тиниб-тинчимас олмахонларни томоша қилишга-да албатта, дерсиз. Шундай. У маскан чиндан ҳам бир кўриб ўтмаса бўлмайдиган ғаройибхона. Айниқса, республикамизнинг турли районва қишлоқларидан келган юртдошларимиз мазкур томоша боққа кирмай кетишмайди. Чунки «Ҳайвонот боғи» ҳамма шаҳарда ҳам бўлавермайди-да.

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган пойтахт меҳмонлари ҳам она-бола ажойибхонага бирров кириб кўнгил ёзиб кетмоқчи бўлишганди. Болакайнинг оғзи қулоғида, бир дунё таассурот билан уйга қайтиши, оғайниларига сўзлаб бериши аниқ эди. Фақат...

— Ҳаммасига шу ерда рангли суратга тушмоқчи бўлганлари сабаб, — деб бизга хат йўллабди студент Н. Азизова. — Онам билан укам эсдалик учун суратга тушишмаганида ҳозир мен ҳам шунча овора бўлиб юрмаган, редакцияга мактуб ёзиб сизларни ҳам безовта қилмаган бўлардим...

Беҳуда ташвиш қиляпсиз, синглим. Айб сизда ҳам, суратга тушмоқчи бўлишган яқинларингизда ҳам эмас. Ҳамма иллат сураткашнинг эътиборсизлиги, ўз ишига масъулиятсизлигида.

Шундай қилиб она-бола 4 сўм 70 тийин тўлаб ўтган йилнинг 30 май куни (баҳорда) квитанция олишган. Сураткашга адрес берилган: Тошкент—20, «Марказ 26», 32-уй, 6-хона. Бу йигитчанинг опаси — студент Н. Азизова турган уй. Она-бола қишлоққа жўнаб кетишган. Болакай рангли суратга тушганини ҳаммага айтиб мақтаниб қўйган. Олти ой ўтса ҳам суратдан ном-нишон йўқ.

Опаси квитанцияни олиб «Ҳайвонот боғи»даги сураткашга учрашган. Кейин унинг ёлғон ваъдасига ишониб 20-алоқа бўлимининг оператори Зокировага салом берган. Лекин сурат йўқ.

Кейин яна тўрт марта сураткаш билан почта ходимлари орасида ғизиллаб тинкаси қуриган газетхон суратдан умуман умидини узиб, бизга хат йўллаган.

Ана шунақа гаплар, ҳурматли оқшомхонлар. Балки сиз ҳам луқмани ўқиб, ҳозир шунга ўхшаш яна бир воқеани эслаб, юрагингиз тўлиб тургандир. Марҳамат, бизга мурожаат қилаверинг. Фақат аниқ ва лўнда қилиб, ана шундай мижозларни сарсонга солиб, ишдан қўяётган сураткашларнинг исмини қизил қалам билан ёзиб, тагига чизиб қўйишни унутманг.

Биз бугун айтган «қаҳрамон» сураткашнинг кимлигини эса албатта сизларга маълум қиламиз. Бу ҳақда батафсил жавоб эълон қилинади.

Жавобни шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси раҳбарларидан кутамиз.

Мақсад ЯХШИЕВ.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ПАРИЖ. Франция пойтахтининг минглаб аҳолиси Пиночет режимига қарши уюштирилган митингда иштирок этишди. Улар Париждаги Чили элчихонаси олдига келишиб, «Пиночет — қотил», деб қичқиришди. Митинг қатнашчилари ўзларининг қаҳрамон Чили халқи билан бирдам эканликларини яна бир бор намойиш этишди.

«Юманите» газетасидан олинган суратда намойиш қатнашчилари тасвирланган.

ҚУРОЛДОШ ҚАРДОШЛИККА БАҒИШЛАНАДИ

ВАРШАВА. Краков фашист босқинчиларидан озод қилинганлигининг 40 йиллиги арафасида Краковдаги В. И. Ленин музейида «Совет—Польша қуролдош қардошлиги» виставкаси очилди. Экспозицияда Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуковнинг поляк жангчиларига мурожаати марказий ўринни эгаллаган. Мурожаатда поляк жангчилари жангларда кўрсатган мардлиги ва жасорати билан Берлинни штурм қилишда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритганликлари айтилади.

Томошабинлар уруш йилларидаги ноёб архив ҳужжатлари, фотосуратлар билан, Краковни фашист ваҳшийларидан қаҳрамонларча қутқариб қолган совет жангчиларининг мукофотлари ва шахсий буюмлари билан ғоят қизиқиб танишмоқдалар. Музей ходимлари 1945 йилнинг олис январида Совет Иттифоқи маршали И. С. Конев қўмондонлигидаги 1-Украина фронтининг қисмлари, шунингдек совет разведкачилари ва поляк партизанлари ўзларининг қатъий ҳаракатлари билан фашистларнинг шаҳарни портлатиб юборишга йўл қўймаганликлари тўғрисида экскурсиячиларга сўзлаб бермоқдалар.

Босиб олинган Польша территориясида фашистларнинг жабр-зулми тўғрисидаги ҳужжатлар, шунингдек поляк аҳолисини қириб ташлаш тўғрисида берилган турли «тавсияномалар»нинг фотонусхалари тўпланган бўлим виставка меҳмонларининг зўр эътиборини жалб қилмоқда. Булар орасида гестапонинг махфий ҳужжати — «таъқиб кундалиги» бўлиб, унда 30 мингга яқин кишининг исми ва фамилияси ёзилган. Шуларнинг кўпчилиги фашист зиндонларида ҳалок бўлишган.

ЯПОНИЯ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ БАЁНОТИ

ТОКИО. Япония касаба союзлари Иккинчи Жаҳон уруши тугаганлигининг 40 йиллигини тинчлик учун, қуролланиш пойгасини жиловлаш учун курашни яна ҳам юксалтириш билан нишонлаш ниятидадирлар. Мамлакат энг йирик касаба союз маркази — Япония касаба союзлари бош кенгаши (СОХИО) раҳбарлари ана шуларни айтдилар. Улар шу йилги ҳаракат программасини ишлаб чиқиш учун Токиога йиғилишган эди. Бош кенгаш раиси Такэси Курокава меҳнаткашлар бирлашмаларининг жами кучлари ядро қуролига қарши, урушга қарши қудратли ҳаракатни авж олдириб юборишга қаратилажагини таъкидлади. Япония касаба союз раҳбари Американинг «самовий урушлар» тўғрисидаги режаларини ҳамда Накасонэ кабинетининг космик қурол ишлаб чиқилишини қўллаб-қувватлаш ҳақидаги қарорини кескин танқид қилиб, бу ҳол ядровий ва космик қуролларга доир Совет-Америка музокараларини мушкуллаштиради холос, деб таъкидлади.

Жаҳон шаҳарлари ва пойтахтларида

ЛИССАБОН. Португалияда мамлакатнинг турли районларини ядро қуролидан холи зоналар деб эълон этилиши учун ҳаракат кенгайиб бормоқда. Санта—Круш—Даш—Флореш шаҳрининг муниципал кенгаши Азор ороллари автоном регионига кирувчи Флореш оролини ядросиз зона деб эълон этишга қарор қилди.

Кенгашда кўпчилик овоз билан қабул қилинган резолюцияда ядровий қуролланиш пойгаси инсоният учун нақадар ҳалокатли хатар эканлиги айтилади. Санта—Круш—Даш — Флореш муниципал кенгаши оролдаги Франция ҳарбий базасини йўқотишни талаб қилади ва Франция ҳарбий денгиз кучларининг ядро қуроли ортган кемалари маҳаллий портга келиб тўхташига қарши қатъий норозилик билдирди. Шу база территориясида радиолокация станцияси бор.

Португалиядаги Сантьягу—Ду—Касен шаҳрининг муниципал маъмурлари ўз территорияларини ядросиз зона деб эълон этишга қарор қилдилар. Тарқатилган баёнотда шаҳар ва унинг атрофларида ядро қуролини ташиш, тўплаш ва жойлаштириш мумкин эмаслиги таъкидланади.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. Жиноятчиликнинг ниҳоятда кўплиги Нью-Йорк аҳолисини ғоят ташвишлантираётган проблемалар қаторида қолмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетаси АҚШдаги шу энг катта шаҳар аҳолиси ўртасида ўтказган савол-жавоб қатнашчиларининг 49 проценти шу масалани ҳал этиш зарурлигини биринчи ўринга қўйди. Фикри сўралганларнинг чорагига яқини бултур ўзлари ёки оила аъзолари жиноятлардан жабрланганликларини айтдилар. Нью-йоркликларнинг ярми қонун бузишларга маъмурларнинг қарашларидан сира қониқмаётганликларини айтди.

Газета шаҳар полициясининг маълумотларига асосланиб, бу ерда 1984 йилнинг дастлабки тўққиз ойи ичида 499 мингтадан кўп жиддий жиноят, қотиллик, зўрлаш, қуролли хуружлар, талончилик қилинганлиги ва ўт қўйилганлигини ёзади. Нью-Йорк жиноятчилик даражаси жиҳатидан Америка шаҳарлари орасида олдинги ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда. Маҳаллий матбуот бунга биринчи навбатда оммавий ишсизлик ва шаҳар аҳолисининг кенг табақалари тобора қашшоқлашиб бораётганлигини сабаб қилиб кўрсатишни эътироф этишга мажбур бўлди.

* * *

МАНИЛА. Филиппинда АҚШ ҳарбий денгиз кучларининг катта базаси жойлашган Субик шаҳрининг майдонида ёқилган улкан гулханда Америкада ишлаб чиқарилган дори-дармон солинган ўнлаб контейнерлар ёниб кул бўлди. «Булеттин Тудей» газетасининг хабар беришича, бундан бир неча кун илгари Америка ҳарбий қўмондонлиги ана шу дори-дармонни табиий офатдан жабрланган аҳолига «эҳсон» қилган эди. Аммо бу дори-дармоннинг ҳаммаси ишлатиш учун яроқсиз эканлиги тез орада маълум бўлиб қолди. Замбалес вилояти аҳолиси ўртасида Америка дори-дармонини ичиб, касаллик оғирлашган кўпдан-кўп ҳоллар қайд этилганидан сўнг маҳаллий маъмурлар тўполон кўтариб қолдилар. Текширишлар АҚШдан олинган дори-дармоннинг ҳаммаси одам соғлиғи учун зарарли эканини кўрсатди. Чунки бу дориларнинг яраш муддати бир неча йил аввал ўтиб бўлган экан.

«ЖАСУРЛИК ДАВОСИ»

Ўз кирдикорлари билан қинғир ишларда ном чиқарган ёлланма қўшинлар ўртасида нашавандлик кенг тарқалган. Шундай бўлиб чиқдики, узоқ вақтларда ҳам ана шундай ёвуз ишларни бажаришга ёлланганлар наша чекишган. Археологларнинг топилмаларини текширишган мутахассислар худди шундай хулосага келишди. Сицилия яқинидаги денгиз тубида эрамиздан олдинги 11 асрга тааллуқли ёлланма қўшинларни олиб юрувчи кема қолдиқлари топилган. Улар орасида яхши сақланган қора дорилар ҳам борлиги аниқланди.

ОЧКЎЗЛИК КАСОФАТИ

Лондондаги унча катта бўлмаган магазинни ўмарган ўғрилар ўз ўлжаларидан хурсанд бўлишиб кетишди. Ўмарилган нарса улар ўйлаганидан ҳам ортиқча эди. Бир-бирларига ишонмаган ўғрилар шу ернинг ўзидаёқ ўлжаларини бўлишга тушадилар. Аммо ўғрилар ўртасида низо чиқади. Магазиндаги шовшувни эшитган йўловчилар полицияга хабар беришади. Ўғрилик содир бўлган жойга полиция етиб келганда қароқчиларни қидириш учун уларнинг бармоқ излари асқотмади. Аксинча, очкўз ўғрилар чўнтагига ўз номлари ёзилган карточкалар солинган кийимларини қолдириб кетишганди.

ЁНҒИН ОҚИБАТИДА

Австралиянинг жанубида бўлиб ўтган ёнғинлар туфайли 5 киши ҳалок бўлди. 100 дан ортиқ киши жароҳатланди. Ёнғин айрим районларда соатига юз километргача етадиган бўрон туфайли кучаймоқда. Маҳаллий ҳокимият вакилларининг хабар беришича, ўндан ортиқ ёнғин манбаи бўлиб, у яна бир неча кун давом этиши мумкин. Зудлик билан ёнғиннинг олдини олиш чоралари кўриляпти. Ҳозирги ҳисоб-китобларга қараганда ёнғин келтирган зарар қарийб 12 миллион Австралия долларини ташкил қилади. 5 та аҳоли пункти бошқа жойга кўчирилган. Фақатгина Янги Жанубий Уэльс штатида ёнғинга қарши 70 минг киши курашмоқда. Ёнғинни ўчиришда ҳарбий кучлар ҳам қатнашмоқда.

ФАН ОЛАМИДА НИМА ГАП?

ОЛТИННИНГ БИР МИНГ ЮМУШИ

Олтин табиатда кам миқдорда ва соф ҳолатда учрайди. У кўпинча илдиз тоғ жинслари ва уларнинг нураши натижасида ҳосил бўлган сочма- майда шағал ва қум орасида нисбатан кўпроқ тарқалган бўлади. Бир тонна тоғ жинслари орасида ўрта ҳисобда олти грамм олтин топилса, уни саноат аҳамиятига молик миқдор деб аталади. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, олтин қазиш ва уни, айниқса илдиз тоғ жинсидан ажратиб олиш жуда ҳам мураккаб ва машаққатли иш. Лекин шунга қарамай сайёрамизда унинг 1, 32, 65 килограммли ва бундан ҳам каттароқ ёмбилари топилган ва улар ҳануз учрамоқда.

Олтин ёмбилари кўпинча топ-тоза бўлмайди. Улар таркибида мис, кумуш ва гоҳо теллур ҳам учраб туради. 100 даража цельсийда олтин ҳам «занглайди» — оксидланади ва унинг сатҳида юқа занг пардаси ҳосил бўлади.

Олтиннинг бошқа кўпгина кимёвий элементларга нисбатан табиатда қачон, қаерда ва биринчи бўлиб ким томонидан кашф этилгани ҳанузгача номаълум. Лекин қадим-қадим замонларданоқ олтин турли эҳтиёжлар учун ишлатилгани тарихчи ва археологларга равшан. Археолог М. Е. Массоннинг [1953 йил] уқтиришича, бизнинг асримизга қадар Мовароуннаҳр—икки дарё оралиғида яшаган халқларнинг от жиловлари, узангилари тилла-кумушдан ясалган. Бу ўз навбатида икки дарё оралиғида олтин бўлганлигидан дарак беради. Ўзбекистоннинг қадимда ва ҳозирда олтинли воҳа эканлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ленин мукофоти лауреати И. Ҳамробоевнинг «Ўзбекистон олтини» [1968 йил] рисоласида батафсил маълумот берилган.

Хўш, олтин қандай маъдан!

Олтин— жуда ҳам юмшоқ металл. Уни осонлик билан ёйиб юқа пластинкалар ясаш мумкин. Бу айрим ҳолларда қулай бўлса ҳам, кўпинча олтиндан ясалган асбоб-ускуналар оловда 1063 даража иссиқда эритилиб қуйилади. Қадимий усталарга бу маълум бўлса ҳам, барча зарур нарсаларни шу усул билан қилиш мумкин эмасди. Масалан, олтин хумчанинг олтин дастасини ясаш учун уни айрим ҳолда қолипга қуйиб, сўнг хумчага ёпиштиришган. Тарихчи ва археологларнинг маълумотларига қараганда, металлни металлга ёпиштириш усули бир неча минг йиллар олдин маълум бўлган. Фақат у даврларда қалай билан эмас, балки олтин, тўғрироғи олтин-кумуш қотишмаси билан металлар бир-бирига уланган. Бу усулдан ҳозирда ҳам гоҳо фойдаланишга тўғри келмоқда. Олтин электр ўтказишда кумуш ва мисдан сўнг учинчи ўринда туради. Ҳозирги замонда олтиннинг кумуш ёки мис билан аралашган қотишмаси кўпгина соҳаларда кенг қўлланилмоқда.

Тиллакори —тилла билан қоплаш эски замонлардан бери маълум бўлган ҳунар. Юқа-баргсимон олтин ёғочга, мисга, кейинроқ эса темирга махсус лаклар ёрдамида ёпиштирилган. Тилла қопламалар ташқи муҳит таъсирига ўта чидамли бўлиб, юқори даражада нур акс қайтариш қобилиятига ҳам эга. Ҳозирги кунда олтин қопламалар юқори вольтли радио лампалар ва рентген аппаратларида, Ернинг сунъий йўлдошлари сатҳини беркитишда ишлатилмоқда. Тилла қопламалар сунъий йўлдошларни коррозиядан ва ортиқча исиб кетишдан сақлайди. Сўнгги йилларда тилла қопламанинг катод-чанглатиш усули топилди. Бу усул қоғоз, ёғоч, сопол, пластмасса, фотоэлементлар, махсус тош-ойналарга олтин қоплашда ва бошқа соҳаларда кенг қўлланилмоқда. Масалан, биргина ўртача атом реакторининг ичи 16 килограммгача олтин билан қопланади.

Олтин халқ хўжалигининг яна кўпгина соҳаларида ишлатиладики:

⊙ **МЕДИЦИНА:** Олтинни биринчи бўлиб тиббиётда қўллаш тўғрисидаги уринишлар алхимиклар замонасидан бошланган. XVI асрда Парацельс олтиндан ясалган препаратларни турли касалликларни даволашда синаб кўрган. Ҳатто у «химиянинг биринчи вазифаси бошқа материаллардан олтин олиш эмас, балки улардан дори ясаш бўлиши керак» деб ёзган эди. Кейинчалик олтинли бирикмалар силни даволашда ҳам қўл келган. Бу бирикмалар сил таёқчаларининг ўлишига ижобий таъсир кўрсатган. Ҳозирги кунда бундай препаратлар ҳам қўлланилмоқда. У инсон организмининг касалликка қаршилик кўрсатиш қобилиятини оширади.

Олтиннинг радиактив изотоплари кашф этилгандан сўнг, унинг медицинадаги роли яна ҳам ошди. Коллоид олтиннинг изотоп зарралари ёмон шишларни даволашда қўлланила бошлади. Бу зарралар физиологик жиҳатдан инерт — зарарсиз бўлганлиги учун уни тезроқ организмдан чиқаришга ҳожат қолмайди. Шиш бор жойга киритилганда, у фақат касалланган жойнигина даволайди. Радиактив олтин ёрдамида ракнинг баъзи бир турларини даволаш имкони ҳам пайдо бўлди.

⊙ **ОЛТИНЛИ КАТАЛИЗ:** радиактив олтин фақатгина медицинада ўз ўрнини топмай, бошқа соҳаларга ҳам кириб бормоқда. Кейинги йилларда бу хилдаги олтин нефть химияси ва умумий химияда қўлланиладиган қимматбаҳо платина катализаторларини алмаштира бошлади.

⊙ **ОЛТИН ТЎҚИМАЧИЛИК САНОАТИДА:** маълумки, сунъий ва синтетик толалар мустаҳкам ва ташқи муҳит таъсирига чидамли бўлиши шарт. Шу мақсадларга эришиш учун, масалан, нитрон ишлаб чиқаришда олтин қўшилган платина суюқлигига толалар чайилади. Олтин қўшиш билан икки мақсадга эришилади: эритма арзонлашади ва тола чидамли бўлади.

⊙ **ОЛТИН МЕТАЛЛУРГИЯДА:** пўлат водород билан ишланган пайтда газ ажралиб, пўлат ичига кириб боради ва унинг мўртлашишига сабаб бўлади. Шунинг учун ҳам бу жараён «водород мўртлиги» деб махсус ном ҳам олган. Бу нохуш ҳолатдан қутилиш учун аппаратларнинг деталлари, гоҳо аппаратлар бутунлай олтиннинг юпқа қатлами билан қопланади. Бу усул қанчалик қиммат бўлмасин, ундан металлургияда ҳамон фойдаланилмоқда. Чунки «водород мўртлигининг» зарари бундан ҳам қимматга тушади.

⊙ **ОЛТИН ВА ЎСИМЛИКЛАР:** кейинги йилларда биогеохимия фани тез суръатлар билан тараққий этмоқда. Шу фаннинг ихтироларига кўра, турли ўсимликлар турли кимёвий элементларни ўз таналарида, баргларида ва шарбатларида йиғар эканлар. Жумладан, қайин дарахти шарбатида, жўхори поясида ва шувоқда олтин сезиларли даражада йиғилади, бу ўсимликлар туб-илдиз жинсларда олтин борлигидан биринчи даракчи ҳисобланади.

М. ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог, геология минералогия фанлари доктори.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТАМАРАХОНИМНИНГ РАЙҲОНЛАРИ

ЯНГИ РУБРИКА:

• САНЪАТКОРЛАР ФРОНТДА

Ҳаёт-мамот жанглари бораётган фронт йўлларида янграган куй ва қўшиқлар совет жангчилари, ўзбекистонлик юртдошларимизга катта мадад бўлган. Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги олдидан шундай масъулиятли ва шарафли бурчни ўтаб, жангчиларимизни ғалабага илҳомлантирган фидойи санъаткорларнинг хотиралари янги рубрика остида бериб борилади.

СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати, машҳур санъаткор Тамарахонимнинг ҳарбий унвони ҳам борлигини ҳамма билавермаса керак. Тамарахоним —капитан. Бу унвонга атоқли санъаткор Улуғ Ватан уруши даврида фронтдаги жангчиларимизга кўрсатган хизматлари учун сазовор бўлган.

1942 йилнинг баҳори, Ўзбекистон ССР халқ халқ артисти Тамарахоним раҳбарлигидаги филармония артистлари фронтга жўнаб кетишга кўрсатма олган. Биринчи ижодий сафар Закавказ фронтига: улар Қора денгиз соҳили ҳимоячилари ва матрослари ҳузурида концерт программаларини намойиш этишлари керак. Ансамбль составида композитор Пўлат Раҳимов, Ғафур Солиҳов, Аюб Қодиров, Эргаш Шукруллаев каби таниқли артистлар бор. Программанинг асосий номерлари Тамарахоним зиммасида. Унинг репертуари эса ҳар қандай артист ҳавас қилгудек: СССР халқларининг қирқдан ортиқ рақслари ва қўшиқлари, ҳатто испанча рақслар ҳам бор. Санъаткорлар ихтиёрида эски бир вагон, саҳна эса— фронт...

Тамарахоним шундай хотирлайди:

—Фронтда тўғри келган жойда — сайхонликлар, траншея ёқаси, йўлларда, юк машинаси ва ҳарбий кемаларнинг бортида концертлар намойиш қилардик. Мен деярли ҳар куни тумов эдим. Кийиниш хонаси —машина кабинасидан қўлбола саҳнага боргунча шамоллаб қолаверардим. «Ясан-тусан» қилгунча қўлларим музлаб қоларди.

Ўша йилларда ижро этган кўплаб қўшиқларимдан бири «Қаҳрамонлар марши» деб аталарди. Қўшиқ текстини марҳум адиб Насрулло Охундий ёзган, бастакор Пўлат Раҳимов унга ажойиб тантанавор куй басталаган эди. Солдатча кийиниб олиб, қўшиқни куйлай бошлаганимда жангчилар ўринларидан туриб кетишар, кўзларида ажиб бир аланга порлаб саҳнага интилишарди. Қўшиқ тахминан шундай бошланар эди:

Қаҳрамон ботир қизил
аскарлар!
Сизни кескин жангга
бу кун Ватан чорлар.
Бос олға, олға
зафарга
Тантана, тантана
Яша ҳақиқат....
Ёвга берманг омон,
паҳлавонлар.
Фашистларга келган
сўнгги онлар.
Бос олға, бос олға
зафарга
Тантана, тантана
Яша ҳақиқат...

Мен қайси қисмга бормай, аввал ўз юртдошларим — ўзбекистонлик жангчилар ҳақида сўрабсуриштириб, қандай жанг қилаётганликларини билиб олардим. Кейин концертлардан сўнг, суҳбатлашиб ўтирганимизда солдат йигитларга ўз командирлари билдирган фикрларни айтар, гоҳ озгина гина ҳам қилардим. Жангчи йигитлар ёвни енгмагунча юртга қайтиш йўқ, деб мендан уйларига мактублар бериб юборишарди.

1942 йилда ансамблимиз жанговар самолётлар ишлаб чиқариш учун мудофаа фондига 90.000 сўм пул топширди. (Тамарахонимнинг ўзи СССР Давлат мукофоти учун олган пулни мудофаа фондига ўтказган). Бир йиллик ижодий сафарбарлик давомида садоқатли жангчиларимизга озмикўпми завқ улашдик, уларнинг ғалабага бўлган ишончини оширдик —бу биз учун катта шараф эди.

Уруш сўқмоқларида янграган куй ва қўшиқларимиз орасида «Лазги» рақси алоҳида ўрин тутади. Ҳар гал бу мардона ўйин ижроси бошланганида ўзбек жангчилари, айниқса Хоразмдан борган юртдошларимиз саҳнага отилиб чиқиб, менга қўшилиб ўйин қилишарди...

Фронтга кейинги сафарларимда менга 10 ва 14 ёшли қизларим Ванцета билан Лола ҳам ҳамроҳ бўлишарди.. Жангчилар қизларим ижросидаги ҳали маромига етмаган айрим номерларни ҳам олқиш билан кутиб олишар, «бизни йўқлаб шундай қизлар фронтга кептими, демак албатта ғалаба қиламиз» деб ҳазил қилишарди.

Бир воқеа ҳеч ёдимдан чиқмайди. Биз Узоқ Шарқдаги қисмларимизда концерт бериб юрган эдик. Чегарага яқин бир станциядаги вагончамизда концертдан сўнг овқатланишга тараддудланиб тургандик. Қозончада мастава қайнаяпти. Шу пайт тўсатдан вагон эшиги тақиллади. Чиқдим. Қарасам ёшгина, бир офицер уч-тўртта қора кўз солдатлар билан турибди. Офицер мени танимас экан. Лекин солдатларидан бири «Шу вагонда юртдошларим бор, бориб бир кўриб келишга рухсат беринг» дейвергач, ҳамма ўзбек йигитларини тўплаб ўзи олиб келибди. Уларни Тамарахоним олдига райҳон, ҳа, ҳа, райҳон ҳиди бошлаб келган экан.

Ҳозир тушунтириб бераман. Биласизми, мен ёшлигимдан райҳонни жуда яхши кўраман. Қаерга борсам ҳамиша бир даста райҳон ёнимда бўлади. Ҳатто фронтга ҳам доим райҳон олиб бордим. Ўша куни қайнаётган мастава эса озгина райҳон ҳам солувдим. Юртдошим райҳоннинг ҳидидан бизни топиб олибди...

Бирга овқатландик. Жўнаб кетиш олдидан офицер йигит (у рус эди) шундай деди: «Сиз ҳамиша ўзингиз билан қадрдон юртингиз табиатининг бир парчасини олиб юрар экансиз. Жонажон тупроқ ҳидини фронтга олиб келганингиз юртдошларингизга энг яхши мадад бўлди...»

Кўп ўтмай бу жасур йигитлар ғарбга —шиддатли жанглар бораётган тарафга жўнашди.

Қаранг, тўрт йил фронтда юриб орзиқиб кутилган Ғалаба кунини Асакада кутиб олдик. Воқеа бундай бўлди.

Колхозлардан биридаги сўнгги концертимиздан қайтдик. Вагончамиз жўнашга шай. Аммо бунинг иложи йўқ. Чунки колхоз идорасида иккита чамадонимизни қолдириб келганмиз. Мен Наби Раҳимовга ялиндим. У қизарган кўзларини уқалаб йўлга тушди.

Орадан анча ўтди. Сабрим тугаб вагондан пастга тушдим. Шу пайт станция хизматчиларидан бири кела солиб мени қучоқлаб олса бўладими. Нима гап ўзи, кимсиз десам гапиролмайди, йиғлайди, холос.

Шу воқеа устига отда келиб қолган Наби Раҳимовни чамадонлари билан кўтариб осмонга отишди...

Одамлар қийқиришар, бир-бирларини табриклашар, йиғлашар эди. Лекин бу энди қувонч ёшлари эди..

Биз ғалаба қилган эдик.

М. ЮСУПОВ.

БИЗНИНГ ФОТОАРХИВИМИЗДАН

Ушбу суратга синчиклаб қаранг. Балки жасур совет жангчилари орасида сизга қадрдон сиймолар бордир. Фидойи солдатларнинг кўпчилиги сизнинг юртдошларингиз...

Сурат 1944 йилда олинган. Тамарахоним 1-Украина фронти жангчилари орасида.

КОИНОТ МЎЪЖИЗАЛАРИ

НЕГА ОЙНИНГ ҲАРОРАТИ ЙЎҚ?

Ҳурматли редакция! Она-сайёрамизнинг табиий йўлдоши — Ой Қуёшдан нур олиб тарқатади, дейишади. Нега унинг ҳарорати йўқ! Шу ҳақда мақола ўқишни истардим.

Н. Қосимов, С. Алиев, М. Нуриев,
студентлар.

Ернинг ягона йўлдоши — Ой ҳисобланади. У сайёрамиз атрофида доимо парвона. Ер ва Ой абадий ҳамроҳ бўлибгина қолмай бирбирига маълум даражада таъсир ҳам кўрсатади. Ойнинг ерга энг муҳим таъсири —бу, унинг оламга сочаётган сутранг шуъласидир.

Хўш, тунги ёритқичимизнинг таратаётган нурлари нега сутранг? Нега Қуёшникидек олтинранг эмас? Шу билан бирга, оқшомдаги шуъла нега тафтсиз, нега ҳарорати йўқ? Бу ёруғлик қандай пайдо бўлади ва унинг манбаи нимадан иборат?

Шундай бир ривоят бор. Қадим замонларда Ой ҳам Қуёшдек ёлқинли бўлган экан. Унинг, айниқса зим-зиё тунларни ёритиб туриши ажиб салобатли экан. Бундай рақобатга Қуёш чидай олмабди, Ойга нисбатан рашк ўти пайдо бўлибди. Унинг тафтини паст, нурини хира қилиш чорасини қидира бошлабди. Ниҳоят кескин чорани ўйлаб топибди. Уни рўёбга чиқариш учун пайт пойлабди. Бир куни Ойнинг қулоғига шивирламоқчи бўлиб унга яқинлашибдида, орқасида беркитиб турган иссиқ кулни терлаб турган Ой юзига бехосдан сочиб юборибди. Кўрли кул унинг куйган юзида катта-катта доғлар қолдирибди. Шундан кейин: «Ойда ҳам доғ бор» деган ибора пайдо бўлган, Оймомо тафтсиз ва шуъласи хира бўлиб қолган эмиш.

Ҳаммамизга равшанки, Ойга оддий кўз билан ҳар қанча тикилиб тураверишмумкин, Қуёшга эса бир лаҳза ҳам тикилиб бўлмайди.

Хўш, бу ерда қандай сир бор? Бизнинг давримизда фан ва техника шу даражага эришдики, жуда мукаммал яратилган турли учувчи космик аппаратлар воситасида Ойда из қолдирилди, у бевосита тадқиқ қилинди, унинг икки томони ҳам фотосуратларда ўз аксини топди, унинг юзасидан «юлиб олинган» тош намуналар лабораторияларда турли усуллар ёрдамида ўрганилди.

Ойдаги «денгиз» ва заминга тегишли намуналар таркибида темир, титан, никель, хром, кобальт каби моддалар кўпроқ учрайди. Булар қаторида симоб элементининг мавжудлиги диққатга сазовор. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, симоб «денгиз» жинсларига нисбатан бошқа жинсларда тўрт марта кўпроқ миқдорда тарқалган экан. Соф ҳолдаги симоб буғлари ёки томчилари ушбу қатламларнинг ғовакларида жойлашган. Унинг миқдори бир кеча-кундузда тез ўзгариб туради. Чунки бу ердаги ҳарорат шу вақт ичида катта диапазонда силжийди.

Масалан, йўлдошнинг ёруғ томонида ойнинг юза қатлами ва тоғ жинслари Қуёш нурлари таъсирида қисқа вақт ичида 150 даражагача қизийди. Оқибатда юзага ютилган симоб текис буғланади, маълум фурсатдан сўнг оқшом тушади, тун бошланади, ҳарорат минус даражага қайтади. Буғ ҳолатидаги симоб соф металл томчиларига айланади, юзаликни ва ғовакларни қоплайди, юпқа парда ҳосил бўлади.

Энди гап шундаки, тунги ёритқичимиздаги «денгизлар» вулқон жараёнининг оқибати экан. Демак, мазкур жараён туфайли денгизларда ҳарорат ортади. Улар билан Ой замини ўртасида ҳарорат фарқи кузатилади. Бундай фарқ кучли шамолга сабаб бўлади. У иссиқ денгизлардан совуқ жойларга томон эсади, унинг таъсирида симоб булутлар ҳам шу йўналишда ҳаракат қилади. Натижада симоб юза жойларни ишғол этади.

Ойда атмосфера йўқ, у вакуумни эслатади. Шу сабабли Ерга нисбатан Ойга тушаётган метеоритларнинг миқдори беҳисоб. Шулар орасида катта вазнли матеоритлар ҳам бор. Улар кучли зарб билан урилади, тушган жойида тоғ жинслари парчаланади, ҳарорат 200 даражагача ортади. Улардаги сўрилган симоб ажралиб чиқади ва уйилманинг қирғоғига ўтиради. Симоб томчиларининг айланма қатлами вулқон кратерлари таъсирида ҳам пайдо бўлади.

Олимлар оқ рангли гардишларни бундан 50 йил олдин кузатган эдилар. Лекин уларнинг вулқон жараёни натижасида ҳосил бўладиган оқ қизғиш алунит (калий-алюминий сульфати) билан боғлиқ ҳолда изоҳлаганлар. Бу далил туфайли Ойда вулқон мавжудлигини исботлашга журъат этилди. Аслини олганда, оқ гардишлар фақат кратер эмас, балки бошқа уйилган жойлар атрофида ҳам кузатилган. Бу ердаги оқ ҳалқа ичи симоб томчиларидан ташкил топган. Бу томчилар минус ҳароратда ҳам буғланиб туради. Лекин симоб оғир металл (платина ва олтиндан кейин учинчи ўринда туради), унинг буғи юзаликдан юқори кетмайди.

Ойнинг сутдек шуъла сочиши боиси ҳам симоб буғларидадир. Маълумки, унга доимо Қуёш нурлари ёғилиб туради. Нурлар жуда оз бўлса ҳам электр зарядга эга Ойда ҳаво йўқ, у вакуум экан, симоб буғларига электр заряди таъсир қилади. Оқибатда шу буғлар атрофга сутранг шуъла сочади, яъни люминиаценция ҳодисаси юз беради. У айни пайтда тафтсиз бўлади, яъни совуқ нур ҳисобланади.

Симоб буғлар юза жойларда кўпроқ тутилади, шунинг учун «қуруқлик» деб аталувчи майдонлар «денгизлар»га қараганда ёруғроқ кўринишга эга.

Қуёш нурлари Ойга тўлиқ тушади-ю, лекин ютилиш жараёни туфайли жуда кам миқдорда қайтади. Ой юзаси нурни кўп ютувчи қалин гардсимон жинс (0,2 — 0,3 метр) қатлами билан қопланган.

Олимларнинг фикрича, гард тагида олмос қатлами бўлиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Унинг пайдо бўлишида метеоритлар муҳим ролни ўйнайди. Чунки уларнинг таркибида углерод бор, ҳатто соф олмос ҳам учрайди. Тинимсиз ёғиб турган «тош ёмғир»и Ой бағрини олмосга бойитади.

Олмос (гавҳар)нинг ажойиб хусусияти флюоресценциядир. У ёруғлик манбаига яқин тутиб турилганда ўзида нурни тўплайди, қоронғуда эса Ой каби атрофга ёғду таратади. Унинг нур таратиш вақти нурни қабул қилиш вақтидан анча камдир. Дарҳақиқат, Ойнинг кумуш ранг ва тафтсиз шуъласи вужудга келишида ниҳоят олмос ҳам иштирок этади.

Юқорида зикр этилган маълумотлар туфайли Ой ёруғлигининг сирларини ойдинлаштиришга оз бўлса-да, аниқлик киритилди. Демак, ойдин тунлар Ойдан «синиб» қайтаётган Қуёш нурлари билан бирга симоб ва олмос таратаётган шуълалар натижаси ҳамдир.

Қўзибой ҚОРАБОЕВ,
геология-минералогия фанлари кандидати.

Бўлган воқеа

Фарзанд ўрнидаги ўғил

Инобатхон ёшлигидаёқ ота-онадан етим қолди. Ҳеч кими йўқ гўдак қизчани ён қўшниси Назми хола ўз тарбиясига олди. Уни ўз фарзандлари қатори оқ ювиб, оқ тарадн, кўнглини ўкситмай катта қилди.

Инобатхон ўнинчи синфни битириши билан совчилар кела бошлашди. Назми хола қизим бахтли бўлсин, ўзидан тиниб-тинчисин, деган мақсадда Инобатхоннинг «харидорлари»ни роса сўраб-суриштирди. Танлаб-танлаб ўзига муносибини топди. Етимлигини билдирмай эл қатори тўй қилиб, қиз узатди.

Келин ва куёв бахтли яшашди. Орадан йиллар ўтди. Фарзанд бўлмади. Шу туфайли оиланинг фаровон турмуши дарз кетди. Инобатхон врачларга учрашди. Айб ўзидалигини билгач, эри билан ажралишди. Бошқа турмуш қурмади. Бировни бахтсиз қилишни истамади. Аламини ишдан олди. Иш билан овунди. Йиллар кечагина жажжи қизалоқ бўлган Инобатхон сочларига ҳам қиров сочди. У Инобат хола бўлди. Бу орада Назми хола ва қўни-қўшнилари ўртага тушишди. «Қайта турмуш қур, бахтингни топиб кетарсан», дейишди. Инобат кўнмади. Хонадон соҳибаси Назми хола вафотидан сўнг Инобат ота-онасиз қолган, тутинган укаларига бош бўлди. Уларга бутун меҳрини-ю, қалб қўрини берди. Укалари уни ҳам опа, ҳам она ўрнида кўришди.

«Етдим деганда — йиқилдим» деганлари рост экан. Инобат хола ҳам энди укалари бағрида яйраб-яшнайдиган даврда касалга чалиниб ётиб қолди. Шу ётганча бағрини ердан кўтармади. Уйдагилар қанчалик елиб-югурмасин фойдаси бўлмади. Шифокорларнинг дори-дармонлари ҳам кор қилмади. Хола оламдан ўтди.

Маҳалла аҳли Инобат холани кўмиш маросимини ўз бўйнига олди. Лекин холанинг тутинган укалари розилик беришмади. «Уни ўзимиз кўмамиз» деб туриб олишди. Айниқса оиланинг каттаси Собиржон бир сўзни тутиб олди.

— Ҳимматингизга минг раҳмат, лекин холани ҳеч кимга бермаймиз. Уни хор-зор қилмаймиз. У бизга ўз онамиздек бўлиб қолганди...

Ўшанда Назми хола оиласида тарбия топган ўғил-қизлар ҳимматига бутун маҳалла аҳли «балли» деди. Чунки улар «бегона бир кампир»нинг бутун ҳурмат-иззатини худди ўз оналаридек кўриб бажо келтиришганди.

Маҳкам ҲАКИМОВ,
меҳнат ветерани.

• Наботот— ҳаёт манбаи

ОҚ ҚАРАҒАЙНИНГ ХОСИЯТИ

Ҳар бир ўлканинг ўз мўъжизакор яшил бойликлари бор. Бепоён Сибирь ва Олой ўлкаларида доимо яшил кўринишдаги дарахт — оқ қарағай макон топган. Бу дарахт бўйининг баландлиги 25 метрдан 35 метргача етади. Ранги тўқ кулранг бўлади. Унинг юмшоқ игна барглари жуда ҳам хушбўй, ёқимли. Барги ва навдачалари таркибида эфир мойи сероб. Унда бир қанча моддалар билан бирга витамин С ҳам сероб. Эфир мойлари борнилацетат ва борнел камфен бирикмаларидан иборат. Булардан доимо камфара синтез қилинади.

Дарахтнинг смоласидан скипидар олинади. Шунингдек, яна бир хусусияти, барги ва ёш навдаларидан тайёрланган қайнатма витамин С га бой бўлиб, цинга касаллигини даволашда ва олдини олишда жуда қўл келади. Унинг қўнғир навдаларида уруғлари ривожланиб чиқади. Кўпинча уруғидан кўпаяди. Маҳаллий аҳоли ўз эҳтиёжи учун доимо оқ қарағайдан фойдаланади.

О. КАРИМОВА.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ СВЕТОФОРИ

ДАВЛАТ АВТОМОБИЛЬ ИНСПЕКЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

Ўтган ҳафтада шаҳримизда 58 та йўл-транспорт ҳодисаси юз берди. Уларнинг айримлари ҳаракат тартибга солинадиган чорраҳаларда ҳайдовчилар томонидан йўл ҳаракати қоидаларини менсимаслик туфайли содир бўлди.

Пойтахтимиз йўлларида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш учун қатнов гавжум бўлган барча чорраҳаларда светофорлар ўрнатилган. Бу светофорларнинг 86 таси ўн йилдан ортиқ вақтдан бери муваффақиятли ишлаб турган йўл ҳаракатини бошқаришнинг автоматлаштирилган системасига уланган.

Йўлларимизда кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олишга мўлжалланган техник воситалар ҳайдовчилар қоидани тўла-тўкис ва сўзсиз ҳурмат қилишгандагина самара беради, албатта. Афсуски, светофор сигналлари билан ҳисоблашмайдиган интизомсизлар йўқ эмас.

Йўлни фақат ўзи бошқарган «ВАЗ — 21061» маркали «Д — 9601 ТН» номерли автомашина учун бунёдга келтирилган деб ҳисоблаган Георгий Шариф қоидага амал қилишни сира ҳам ёқтирмас экан. Ш. Руставели кўчаси бўйлаб машинани белгиланган тезликдан ошириб ҳайдади. Сўнгра ўқдай учиб бораётган «Жигули»си светофор сигналларига тобе бўлишни истамай қолди. Шунинг учун Сапёрлар майдони, Лоҳутий ва Космонавтлар проспекти, 1 Май ва Куйбишев шоссеси, Карл Маркс ва Гоголь кўчаларидаги чорраҳалардан светофорнинг тақиқловчи қизил сигналида ўтиб кетди. Бу билан у бир неча марта авария ҳолатини келтириб чиқарди. Ҳайдовчи Г. Шариф «пойга»га шу қадар берилиб кетганидан ГАИ ходимларининг интизомбузарликка чек қўйиш кераклиги ҳақидаги талабларини ҳам «сезмади». Лекин Ғазалкент тикувчилик бирлашмасининг ишчиси, ашаддий қоидабузар Георгий Шарифга қилмиши учун жавоб беришга тўғри келди. У тўрт ой муддатга транспортни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилди.

«ВАЗ— 2102» маркали «01—96ТНИ» номерли автомашина ҳайдовчиси И. Буташов Бирлашган ва Валихонов кўчалари кесишган чорраҳадан ўтиш пайтида қоидани қўпол равишда бузди. Натижада «ГАЗ—24» маркали «85— 96 ТНС» номерли автомашина билан тўқнашув содир бўлди. Иккала автомашина ҳам техник жиҳатдан шикастланди.

«ГАЗ—24» маркали «16— 15 ТНА» номерли автомашина рулини бошқарган Маҳмуд Юсупов ҳам чорраҳадан ўтиш қоидасини бузди. Йўл ҳаракати қоидаларининг бузилиши натижасида «Волга» машинаси чорраҳага яшил чироқда кириб келган «РАФ» маркали «95 — 15 ТНА» номерли микроавтобусни уриб юборди. Тўқнашув туфайли автомашиналар шикастланди.

Чорраҳаларда рўй берган бу кўнгилсиз ҳодисалар уларнинг келиб чиқишида айбдор бўлган ҳайдовчилар учун аччиқ сабоқ бўлади. Улар келгусида қоидабузарлик одатларини тарк этишади ва йўл интизомни ёқтиради деган нақлни доимо ёдларида сақлашади.

• Фотоахборот

Янги музика мактаби

Дилдора фортепьянода композитор Д. Кабалевский асарларидан бирини ижро этганда залда ўтирган томошабинлар ўринларидан туриб уни олқишлашди.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик катта театри оталиғидаги 25-музика мактаби ўқувчилари бугунги кунда кўплаб томошабинларнинг ҳурматига сазовор бўлишмоқда.

Куни кеча музика мактаби барча замонавий қулайликларга эга бўлган янги бинога кўчиб ўтди. Андижонлик бинокорлар томонидан қуриб фойдаланишга топширилган кўркам бинода 380 ўринли мажлислар зали, овоз ёзиш студияси, радиоузел ва кўплаб музика хоналари мавжуд.

—Мактабимизнинг ташкил топганига ўн тўрт йил бўлди, — дейди музика мактаби директори. Х. Раҳимов, — шу даврда уни 600 дан ортиқ ўқувчи битириб чиқди. Шуниси диққатга сазоворки, шаҳар музика мактаблари ўртасидаги мусобақаларда талабаларимиз мана бир неча йилдан буён биринчи ўринни эгаллашга сазовор бўлишмоқда. Янги музика мактабининг қурилиши талабаларимизнинг янада чуқур билим олиши учун катта шароит туғдирди.

Келгусида музика мактаби хореография ва балет театрлари учун ҳам мутахассислар тайёрлайди. Ўқитувчилар ва ўқувчилар кучи билан болалар опералари саҳналаштирилади.

Суратларда: музика мактаби талабалари янги бинода биринчи концерт беришмоқда.

Ҳ. Мирзакаримов фотолари.

• Дам олиш соатида

«Ўзбекистон шуҳрати» чайнворди

1. Ўзбек халқ рақс куйи. 2. Ўзбекистонлик космонавт-учувчи. 3. Сомса тури. 4. Наманганлик маърифатпарвар шоир, тилшунос. 5. Миллий музика асбоби. 6. Хушбўй уй ўсимлиги. 7. Илк ўзбек актрисаларидан бири. 8. ҚҚАССРдаги дарё. 9. Пахта етиштирувчи область. 10. Нақш композицияси. 11. Миллий таом тури. 12. Зарб-усул берувчи музика асбоби. 13. Республикамиздаги дарё. 14. Машҳур кино устаси. 15. Бухоро областидаги район. 16. Москвадаги ўзбек шаҳри номи билан юритилувчи кинотеатр. 17. Ҳосилни йиғиб олиш. 18. Туркистонда революцион ҳаракат қатнашчиси. 19. Чўлда обод қилинган ер. 20. Мева тури. 21. Шашмақомнинг бир қисми. 22. Жанубий чегара шаҳар. 23. Хушбўй ҳид берувчи ўсимлик. 24. Ўзбек генерали, Улуғ Ватан Уруши қатнашчиси. 25. Ўзбек меъморчилигида ишлатиладиган қурилиш материали ёки тоқининг бошқа номи. 26. Ҳашарот тури. 27. Ҳ. Ҳ. Ниёзий ўз асарлари билан қатнашиб турган Туркистон Компартияси Марказий Комитетининг газетаси. 28. Биринчи ўзбек комсомоли. 29. Музикашунос, санъатга оид асарлар муаллифи. 30 Ўзбек совет ҳикоянависи. 31. Ўн икки мақомдаги овозлардан бири. 32. Республикамизда маҳсулот ишлаб чиқарувчи саноат корхонаси.

Тузувчи: Фаёз ҒАФУРОВ.

12 ЯНВАРДАГИ КРОССВОРДНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

БЎЙИГА: 1. Ракета. 2. Ер. 3. Ле. 4. Октава. 5. Дўлана. 6. От. 7. По. 8. Бронза. 9. Тарона. 10. Ой. 11. Пи. 12. Айлана. 13. Канада. 14. Юз. 15. Ёз. 16. Қасида.

ЭНИГА: 17. Артек. 18. Азиза. 19. Шифер. 20. Карам. 21. Янтоқ. 22. Банан. 23. Ўтрор. 24. Айний.

• • •

Газета саҳифасидаги кроссвордвордларга А. Аюбов, М. Собиржонова, Т. Тожиев, С. Хонтов Б. Ниёзов, Б. Отахонов ва бошқа ўртоқлар тўғри жавоб ёзиб юборишган. Хат йўллаган оқшомхонларга редакция ташаккур билдиради.

• *Биласизми?*

Фамилиялар тарихи

Франциялик Жан Сэллар француз фамилияларининг келиб чиқишига бағишланган китобни нашр этди. Унда таъкидланишича миллатнинг ушбу тарихи давомида 300 мингга яқин фамилия мавжуд экан. Сэллар ундан 5 мингтачасини танлаб олди. Бу фамилиялар энг оммавий бўлиб, тез-тез учраб туради. Тадқиқотчи уларни изчил ўрганиб чиқди ва китобхонларга фамилияларнинг келиб чиқиш тарихи ҳақида батафсил ҳикоя қилиб берди. Бу китоб кенг омма ўртасида жуда катта қизиқиш уйғотди.

IV асрдаги ипподром

Югославия пойтахти Белграддан 65 километр узоқликда жойлашган Сремси-Мигровица шаҳрида қадимий Рим от чопиш майдончаси топилди. Бу ўша даврдаги энг улкан спорт майдонларидан бири бўлган. Унда 500 метрлик чопиш майдончаси бўлиб, турли хил от спорти мусобақалари ўтказилган. Олимларнинг таъкидлашича, бу майдон Рим императори Константин даврида бунёд этилган бўлиб, 60 минг томошабинга мўлжалланган экан.

Қуруқ ёмғир

Ер юзида шундай жойлар борки, у ерда ёмғир сира ёғмайди. Осиё ва Африканинг иқлими континентал, ҳавоси иниқоятда қуруқ бўлган чўлу биёбонларда булут камдан-кам пайдо бўлади. Онда сонда ёққан ёмғир ҳам ерга тушмай буғланиб кетади.

Таъмирловчи альпинистлар

Лейпцигда улкан ёдгорлик бор. У 1813 йил октябрида Наполеон устидан иттифоқчи армиялар жангчиларининг қозонган катта ғалабасига бағишланган. Уни таъмирлаш керак бўлиб қолди. Бу ишга моҳир альпинистларни таклиф қилишга тўғри келди. Чунки, баландлиги 91 метр бўлган улкан ёдгорликнинг юқори қисмини уларнинг ёрдамисиз қайта тиклаш ва тозалаш қийин бўлди. Эпчил таъмирчи-альпинистлар ўзларига топширилган вазифани шараф билан уддалашди.

Х. ЖАББОРОВ тўплаган.

СПОРТ КУНДАЛИГИ

● Шайбали хоккей бўйича мамлакат биринчилигининг иккинчи лига шарқий зонасида баҳс юритаётган Тошкентнинг «Бинокор» командаси навбатдаги тур учрашувларини Дальнегорск шаҳрида маҳаллий «Горняк» командаси билан ўтказди. Ҳамшаҳарларимиз уч учрашувда ҳам ғалабага эришиб, ўз зоналарида пешқадамликни давом эттиришмоқда.

● Андижонда баскетбол бўйича эркаклар командалари 9- 12-ўринлар учун курашни давом эттиришяпти. Тошкентнинг «Университет» командаси Владивосток шаҳрининг «Спартак» командасини 97:83, Вильнюснинг «Статиба» командасини 110:83 ҳисобида енгиб, ўнинчи ўринга кўтарилди.

● В. Митрофанов номли сув спорти саройида сузиш бўйича республика шахсий команда биринчилиги давом этмоқда. Тошкентлик Дмитрий Масковский юз метр масофага чалқанчасига сузишда республика чемпиони унвонини қўлга киритди. Яна бир ҳамшаҳримиз Евгения Вавилова 200 метрга комплекс усулда сузишда биринчи бўлди. Ана шу масофага эркаклар ўртасида ўтказилган баҳсда Валерий Воробьёв чемпион бўлди.

СЎНГГИ ТО КОЛОНКА

⊙ **ҚУЁШГА ЁДГОРЛИК**

Ҳайкалтарош Карло Асичи Милан шаҳри маъмурларидан шаҳар марказида ўрнатилажак ғалати ёдгорликни яратишга ижозат олди. У пирамида шаклида ойна бетондан бунёд этиладиган ва баландлиги 140 метр бўлган ёдгорликдир. Кундуз кунлари у қуёш нурларини ўзига тўплайди, кечаси эса унинг «асир»лигидан қутилиб ёрқин иллюминация нурларида товланади. Миландаги бу «Қуёшга ёдгорлик» Париждаги Эйфель минораси сингари энг диққатга сазовор жой бўлиб қолади, деб кутилмоқда.

⊙ **БИР ЙИЛДА УЧ МАРТА...**

Бир бинонинг 170 йил мобайнида 500 мартадан зиёд таъмир этилганини эшитганмисиз! Лекин шундай бино чиндан ҳам мавжуд. У Ливиянинг Жинер воҳасидаги мачитдир. Мачитнинг деворлари ва томи хурмо баргларидан ясалган. Бу қурилиш материали тропик қуёш нурларига бардош беролмагани сабабли бир йилда уч марта уни батамом янгилашга тўғри келади.

⊙ **МАКТАБ ҚЎНҒИРОҒИНИ СОҒИНГАНЛАР**

«Кечки овқат пайтида уйда бўлгин». — Португалиянинг Алентежу вилоятидаги посёлкалардан бирида яшовчи болалар оналарининг бу илтимосини бажаришга ожиздирлар. Чунки улар дарсдан чиқиб уйларига келгунча ярим кеча бўлади, эрталаб соат олтида эса яна улар орқага қайтишлари — мактабга боришлари керак. Улар яшайдиган уй билан мактаб оралиғи 20 километрни ташкил этади. Бу масофани эса пиёда босиб ўтиш лозим. Қишлоқ жойларидаги аҳвол мана шундай тарзда давом этаяпти. Хўш, шаҳарда аҳвол қандай! Лиссабондаги мактаблардан биридаги дарслар чаккаларининг чакиллаши товуши остида ўтяпти. Парталар ёнига челаклар қўйилган, унга чакка сувлари тушади, шипдан ҳам сув оқиб ётибди... Лекин барибир шу мактаб болаларининг ҳали ҳам омади бор экан. Чунки уларнинг минглаб тенгқурлари иккинчи ярим йиллик машғулотлари бошланганлиги ҳақида чалинган қўнғироқни эшитиш бахтига муяссар бўлишолмади. Бунинг асосий сабаби ўқитувчилар ва мактаб хоналарининг етишмаётганлигидир. Ҳукуматнинг ана шу мақсадлар учун сарфлайдиган маблағлари «етмаётган» эмиш.

⊙ **«БАДБАШАРА ОДАМ КЕРАК...»**

Испаниядаги фирмалардан бири газетага антиқа эълон берди. Унда «Реклама фильмида суратга тушиш учун бадбашара ва ҳунук одам талаб этилади», дейилган эди. Кейин бундай одамдан «одамбўри» ва ҳоказо ролларда суратга тушишда фойдаланилиши ҳам баён этилган эди. Шуниси ғоят таажжубланарлики, бундай ролда чиқишга иштиёқманд бўлганлар анчагина экан. Уларнинг орасида иккита аёл ҳам бор эди. Бу ўринда бир нарсани қўшиб қўйиш керак: бундай кишиларнинг ҳаммаси ишсизлардир. Бугунги кунда мамлакатда бир миллиондан ортиқ ишсиз бор.

⊙ **САВОДСИЗЛИККА ҚАРШИ КУРАШ**

1985 йил Колумбияда саводсизликка қарши кураш йили деб эълон қилинди. Ҳозирги вақтда мамлакатда уч миллиондан зиёд киши ўқиши ҳам, ёзишни ҳам билмайди. Колумбия маъмурлари яқин ойлар ичида саводсизликка қарши кураш бўйича кенг кампания ўтказишни белгиладилар. Унда студентлар, ўқитувчилар ва кўнгиллилар қатнашишади. Маориф министрлиги саводсизларга тезлик билан савод ўргатишга мўлжалланган махсус дарсликларни чоп этишга тайёрламоқда.

⊙ **ЕР ҚИМИРЛАДИ**

Греция пойтахтининг шимоли-шарқидан 485 километр узоқликда тўққиз балли Рихтер ўлчови билан ҳисоблаганда 5,5 балл билан ер қимирлади. Корфу ороли районида ва Эпир областининг маъмурий маркази —Янин шаҳрида ҳам кучли ер силкинишлари юз берганлиги қайд этилди.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

АЭРОФЛОТ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!

СЎНГГИ ВАҚТЛАРДА АЭРОФЛОТ АВИАКАССАЛАРИ АДРЕСЛАРИДА ЎЗГАРИШЛАР ЮЗ БЕРДИ. ШУНИНГ УЧУН СИЗГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ АВИАБИЛЕТЛАР СОТАДИГАН КАССАЛАР РЎЙХАТИНИ ҲАВОЛА ҚИЛАМИЗ, СИЗ ЎЗИНГИЗГА ҚУЛАЙ БЎЛГАН КАССАДАН БИЛЕТЛАР СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

ҲАВО ЛИНИЯЛАРИНИНГ МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ— Ш. Руставели кўчаси, 9-уй, телефонлар: 066; 55-28-31, 91-61-01, 55-23-07;
Аэропорт, телефон 006;
Пушкин кўчаси, 88-уй;
ТЕМИР ЙЎЛ ВОКЗАЛИ, телефон 99-70-60;
«САЁҲАТ» МЕҲМОНХОНАСИ, телефон 33-52-62;
«ТОШКЕНТ» МЕҲМОНХОНАСИ, телефон 33-19-01;
«ДЎСТЛИК» МЕҲМОНХОНАСИ, телефон 33-49-34;
«ЎЗБЕКИСТОН» МЕҲМОНХОНАСИ, телефон 33-43-86;
«ЛЕНИНГРАД» МЕҲМОНХОНАСИ, телефон 41-46-27;
«МОСКВА» МЕҲМОНХОНАСИ, телефон 42-68-00;
ЧИЛОНЗОР МАССИВИ, САВДО МАРКАЗИ, телефон 77-00-20;
Студентлар шаҳарчаси, Чимбой кўчаси, Маиший хизмат кўрсатиш уйи, телефон 46-77-54;
ТОШКЕНТ АВТОВОКЗАЛИ (Метронинг «Собир Раҳимов» станцияси) — телефон 76-89-35;
«СЕРВИС» АГЕНТЛИГИ, Марказ—13, 35-уй, телефонлар: 41-80-11, 41-80-12;
М. Горький проспекти, 48-уй, телефон 66-31-72;
Навоий кўчаси, 38-уй, телефон 44-36-75;
Высоковольтний массиви, 82-уй, телефон 62-63-45;
«ТАШАВТОМАШ» МАССИВИ, телефон 64-08-72;
ТЕМИР ЙЎЛ ВОКЗАЛИ, Т. Шевченко кўчаси, телефон 55-88-17;
4 турар-жой шаҳарчаси, телефон 96-56-22;
Фарҳод кўчаси, 13-квартал, 7-уй, телефон 74-47-94.

ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ, БИЛЕТЛАР САМОЛЁТ УЧИШИГА 15 КУН ҚОЛГАНДАН БОШЛАБ СОТИЛАДИ.

ҲАВО ЛИНИЯЛАРИНИНГ МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ.

ГОСКОМТРУД

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг

МЕҲНАТ БЎЛИМИ

Томск, Иваново областлари ва РСФСРнинг Приморье ўлкаси колхоз ва совхозларида ишлаш учун

ОИЛАЛАРНИ ТАШКИЛИЙ РАВИШДА КЎЧИРАДИ.

Кўчириш учун ўз таркибида медицина комиссияси томонидан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги жисмоний ишга яроқли деб топилган, камида икки меҳнатга қобилиятли бўлган оилалар расмийлаштирилади.

Запасга бўшатилган ёки истеъфога чиққан, айни вақтда болалари бўлмаган ҳарбий хизматчиларга кўчишга рухсат этилади. Кўчиш учун расмийлаштирилган оилалар мўлжалланган жойга бепул бориш ва юкларини ташиш ҳуқуқи билан таъминланадилар, уларга бир йўла бериладиган нафақа тўланади. Кўчиб борилган жойда уларга уй (квартира) берилади, имтиёзли шартларда сигир сотилади, кўчиб келган оилалар икки йил давомида квартира ҳақидан озод этиладилар, амалдаги нормаларда коммунал хизматлардан бепул фойдаланадилар.

Қишлоқ хўжалик касбларига эга бўлмаган гражданлар кўчиб борилган жойда уларни ўзлаштиришлари мумкин.

ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТИШ ҚУЙИДАГИ МУДДАТЛАРГА БЕЛГИЛАНГАН:
ТОМСК ОБЛАСТИГА— 27 февралда;
ПРИМОРЬЕ ЎЛКАСИГА — 27 мартда;
ИВАНОВО ОБЛАСТИГА—11 апрелда.

Барча масалалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин. Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси 4-уй,3-подъезд 6-хона ва аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг район пунктларига.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
22-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1985 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Эркакларнинг устки кийимларини тикувчи. Ўқиш муддати —3-3,5 йил; эркаклар ва болалар кийимларини тайёрловчи тикувчи-мотористка. Ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун 1 йил, ўқув-ишлаб чиқариш комбинатида ўқиганлар учун 6 ой; 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун — 3 йил.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ТОШКЕНТЛИК ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

8-синфни битириб ўқишга кирганлар давлат таъминотида бўладилар, ўрта маълумотлилар эса ҳар ойда 30 сўмдан стипендия оладилар. Ўқув-ишлаб чиқариш комбинатини битирганларга ҳар ойда 70 сўмдан стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ва «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтказилади. Практика даврида ўқувчилар ишлаб топган иш ҳақларининг 50 процентини оладилар.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида 3 йил ўқиб битирганлар эгаллаган ихтисоси ва ўрта маълумот ҳақида диплом оладилар.

Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар институт ва техникумларга йўлланма билан юбориладилар.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: билим юрти директори номига ёзилган ариза, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. ҳажмидаги 4дона фотосурат, мактабдан характеристика, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕСЛАР:

Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 60-уй (Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси территориясида— 2, 3, 16, 22, 23, 28-трамвайлар, 2, 26, 10, 17, 56, 57, 89, 72, 60-автобусларнинг «Олой бозори» бекати).

Тошкент шаҳри, Мавзук кўчаси, 136-уй (Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси филиали территориясида — 27-трамвай, 10, 43, 88, 102-автобусларнинг «Шимолий Олмазор» бекати). Телефонлар: 35-62-41, 48-64-04.

ПОЙАФЗАЛИНГИЗ ЯНГИ БЎЛАДИ

ЧИРОЙЛИ ПОЙАФЗАЛ ҲАМИША ЎЗИНИНГ ҚОМАТИНИ САҚЛАБ ТУРАДИ.

Лекин шундай ачинарли ҳоллар ҳам бўладики, масалан, туфлининг бошлиғи ўзининг диққатга сазоворлигини сақлаб қолган-ку, таглиги эса путурдан кетган, ёки аксинча. Бундай ҳолларда нима қилиш лозим?

«ТАШГОРОБУВЬРЕМБИТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ АНА ШУ САВОЛГА ТЎЛА ЖАВОБ БЕРА ОЛАДИ

ҚУЙИДАГИ УСТАХОНАЛАРГА МУРОЖААТ ЭТИШИНГИЗНИ МАСЛАҲАТ БЕРАМИЗ:
306—«Ўзбекистон» маиший хизмат уйи;
402—Навоий кўчаси, савдо растаси;
722—Баранов кўчаси. 54-уй («Россия» меҳмонхонаси ёнида);
803—Куйбишев шоссеси. 25-уй. (Қоғоз фабрикаси).

ЭРКАКЛАР ВА ХОТИН-ҚИЗЛАР ПОЙАФЗАЛЛАРИ ҚАЙТА ИШЛАБ БЕРИШ УЧУН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Устахоналар соат 8 дан 20.00 гача танаффус ва дам олиш кунисиз ишлайди.

«ТАШГОРОБУВЬРЕМБИТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —22/I да **Рўё**, 23/I да **Келинлар қўзғолони**, 24/I да **Йўлчи юлдуз**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/I да **Мангулик**, (билетлар сотилган) 24/I да **Тоҳир ва Зуҳра** (билетлар сотилган).

кино

22 ЯНВАРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҲАММА НАРСА МУҲАББАТДАН БОШЛАНАДИ» — **Искра** (жуфт соатларда, телефонлар: 39-14-59, 39-11-76).

«ХОНАНДА КЕРАК» — **Нукус** (17, 19.00, телефон 46-47-74), **Москва** (тоқ соатларда ва 20.40 да, телефон 33-05-01), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

«САРИҚ ГУЛ», «САРИҚ ГУЛ»НИНГ ЯНГИ САРГУЗАШТЛАРИ» — **Чайка** (телефон 77-35-43).

«ҚОРА ЛОЛА» — **Қозоғистон** (тоқ соатларда, телефон 35-15-42).

23 ЯНВАРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҲАММА НАРСА МУҲАББАТДАН БОШЛАНАДИ» — **Искра** (жуфт соатларда, телефонлар: 39-14-59, 39-11-76).

«ХОНАНДА КЕРАК» — **Нукус** (11, 13, 15, 19.00, телефон 46-47-74), **Москва** (тоқ соатларда ва 20.40 да, телефон 33-05-01), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

«САРИҚ ГУЛ», «САРИҚ ГУЛ»НИНГ ЯНГИ САРГУЗАШТЛАРИ» — **Чайка** (телефон 77-35-43).

«ҚОРА ЛОЛА» — **Қозоғистон** (тоқ соатларда, телефон 35-15-42).

ТВ

сешанба

22 ЯНВАРЬ

● МТ I

18.15 Чанғи спорти бўйича жаҳон чемпионати. 15 км. Эркаклар. Австриядан олиб кўрсатилади.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Фан ва турмуш».
20.05 «Арфа янграйди». Фильм-концерт.
20.15 Россияда 1905 —1907 йиллардаги революциянинг 80 йиллигига. «Броненосец «Потёмкин». Бадиий фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Бу йўлларни биз мангу унутмаймиз». Поэзия. С. Гудзенко.
22.30 «Балет ҳақида».
23.50 «Дунё воқеалари».

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Қурилиш ва архитектура». Киножурнал.
18.55 Ф. Шуберт. 5-симфония. Филармония жамияти оркестри чалади. Дирижёр — Я. Ференчик. Венгриядан олиб кўрсатилади.
19.25 Мультфильм.
19.35 «Катта ғалла йўли». Ҳужжатли фильм.
19.50 В. А. Гранаткин хотираси учун футбол бўйича халқаро ўсмирлар турнири. Бельгия— Франция терма командалари. 2-тайм. Ленинграддан олиб кўрсатилади.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
21.30 «Время».
22.05 Телевизион бадиий фильм. премьераси.
23.20 «Камчатканинг муқаддас жойлари». Телефильм.
23.50 В. А. Гранаткин хотираси учун футбол бўйича халқаро ўсмирлар турнири. СССР-I—ГФР терма командалари. 2тайм. Ленинграддан олиб кўрсатилади.

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.15 Қўғирчоқ фильм.
18.30 Мактаб ўқувчилари учун. «Зарница-85» (рус.).
19.00 Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига. Т. Мақсудов. «Муножот».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Ишонч». Телефильм.
20.00 «Леонардо да Винчи иқболи».
20.30 «Ахборот».
20.50 Матлуба Дадабоева ва Маҳбуба Ҳасанова концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Анна Павлова». Бадиий фильм. 1-серия (рус.).
23.25 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

18.15 Кўрсатувлар программаси.
18.20 Ўқув программаси.
18.50 «Чиқиндилар ва даромадлар». Телефильм.
19.10 Ўқув программаси (рус.).
19.50 «Жасоратга тўла ҳаёт». Ҳужжатли фильм («Узкинохроника»).
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 «Спорт, спорт, спорт». Кинопрограмма.
21.30 МТ II.

чоршанба

23 ЯНВАРЬ

● МТ I

9.00 «Время».
9.35 Телевизион бадиий фильм.
10.50 «Саёҳатчилар клуби».
11.50 «Броненосец «Потёмкин». Бадиий фильм.
13.00 Янгиликлар.
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Саксонинчи йиллар коммунистлари». Телефильмлар.
16.10 «Подмосковье» рус қўшиқ ва рақс ансамблининг чиқиши.
16.30 «Стадион ҳамма учун».
17.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.45 «Сиз яратган боғ».
18.15 Чанғи спорти бўйича жаҳон чемпионати. 4х5 км га эстафета. Хотин-қизлар. Австриядан олиб кўрсатилади.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Сайловлар олдидан».
19.55 «Эрталабки кўрик». Бадиий фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Неру». Ҳужжатли фильм премьераси. 1-фильм («Центрнаучфильм ва «Филмз-Дивижн»), (Ҳиндистон).
23.05 «Дунё воқеалари».
23.20 «Яак Йоала ва Марью Ляник куйлайди.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Хлорелла дўстларини излайди». Телефильм (Тошкент).
12.05— 12.40 «Оила ва мактаб». Тележурнал.
15.10 Совет тасвирий санъатида В. И. Ленин образи.
15.40 А. Гайдарнинг ҳаёти ва китоблари.
16.25 Янгиликлар.
18.30 Янгиликлар.
18.50 «Кржижановский». Ҳужжатли фильм.
19.00 «Музикали киоск».
19.30 «Сиз бунга қодирсиз».
20.15 «Ҳаммаси одамнинг ўзига боғлиқ». Телефильм.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.50 Баскетбол. Кубок эгаларининг кубоги учун. Эркаклар. «Жальгирис» (Каунас)—«Ландесгир» (Австрия). Каунасдан олиб кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 «Фруза». Телевизион бадиий фильм.
23.30 Чанғи спорти бўйича жаҳон чемпионати. Трамплиндан сакраш. Австриядан олиб кўрсатилади.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 «Аччиқ тақдир». «Телевизион бадиий фильм (рус.).
11.30 Ўқув программаси.
12.00 «Сўз кетидан сўз келар». Рус тилида сўзлашишга ўргатиш.
12.20 «Полиз ҳамма учун». Телефильм.
12.30 Ўқув программаси.
13.00 Янгиликлар.
18.00 Янгиликлар.
18.15 Мультфильм.
18.25 Ўсмирлар учун. «Тенгдош» (рус.).
19.00 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.
19.15 «Уй муборак». Ҳужжатли фильм премьераси («Ўзбектелефильм»).
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Фитиль». Ҳажвий киножурнал.
19.55 «Чорвадор» программаси.
20.30 «Ахборот».
20.50 А. Н. Островский номли Тошкент театр-рассомлик институти студентларининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Анна Павлова» Бадиий фильм. 2-серия (рус.).
23.25 Янгиликлар.

Тошкент халқ хўжалик институти коллективи қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолиятининг анализи кафедрасининг доценти А. Бобожоновга отаси

Урозбой БОБОЖОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг Ўзбекистон телевидениеси коллективи «Ёшлик» бош редакциясининг режиссёр ассистенти Т. Азимовга ўғли

ФУРҚАТнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»)
—орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и Ташгорсовета.
(Газета бир йилда 300 марта чиқади).

БИЗНИНГ АДРЕС:
700047, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: секретариат — 33-57-02: бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 33-08-74; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-55-39; Совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари— 32-55-32; хатлар — 33-29- 70; эълонлар бўлими— 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р—12038. Индекс 64690. А-2029. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.